

KIHNU KOOLI LASTEAIARÜHMA ÕPPEKAVA

Kinnitatud Kihnu Kooli direktori käskkirjaga nr

Kihnu Kooli lasteaia õppekava (edaspidi õppekava) määrab kindlaks Kihnu Kooli lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse alused.

Lasteaia õppekavas esitatakse:

- 1) liik ja eripära;
- 2) õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted;
- 3) õppe- ja kasvatustegevuse korraldus;
- 4) eeldatavad üldoskused vanusesti;
- 5) valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgid, korraldus, sisu ja eeldatavad tulemused vanusesti
- 6) erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus;
- 7) lapsevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus;
- 8) lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted ja korraldus;
- 9) õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Lasteaia õppekava koostasid lasteaia pedagoogid, kaasates lapsevanemaid

Asukoht ja haldusala

Lasteaed on Kihnu Vallavalituse (edaspidi vallavalitsus) haldusalas tegutsev koolieelne munitsipalaasutus, mille asukohaks on Lina küla, Kihnu vald, Pärnumaa, 88003.

Sisukord

KIHNU KOOLI LASTEAIARÜHMA	1
ÕPPEKAVA.....	1
1. LIIK JA ERIPÄRA.....	3
2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED	3
2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	3
2.2. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted.....	3
2.3. Õpikäsitus	4
3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	5
3.1. Õppeaasta.....	5
3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse aasta tegevuskava.....	5
3.3. Päevakava	5
3.4. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine	6
3.5. Pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevuste maht ja jaotus nädalas.....	7
4. ÜLDOSKUSED	8
4.1. Mänguoskused	8
4.2. Tunnetus- ja õpioskused	9
4.3. Sotsiaalsed oskused	10
4.4. Enesekohased oskused.....	10
5. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSTE EESMÄRGID, KORRALDUS, SISU JA EELDATAVAD TULEMUSED VANUSETI	11
5.1. Valdkond Mina ja keskkond	11
5.2. Valdkond Keel ja kõne.....	18
5.4. Valdkond Kunst	30
5.5. Valdkond Muusika.....	36
5.6. Valdkond Liikumine	41
6. ERIVAJADUSEGA LAPS	45
6.1. Erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus	46
7. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	46
8. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA	48
8.1. Lapsevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus.....	48
9. ÕPPEKAVA UUENDAMINE, TÄIENDAMINE JA KINNITAMINE.....	49
9.1. Õppekava uuendamine ja täiendamine	49
9.2. Õppekava kinnitamine.....	49

1. LIIK JA ERIPÄRA

Lasteaed on Kihnu Koolis (edaspidi kool) töötav liitühm (edaspidi rühm).

Rühma eripära:

- 1) Kihnu saare kultuurilise ja keelelise eripära säilitamine ning elukeskkonna väärtustamine;
- 2) keskkonnahoiu ja säästva eluviisi kujundamine;
- 3) õuesõppe rakendamine.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse kehaline, vaimne, sotsiaalne, kõlbeline ja emotsionaalne areng kodu ja lasteaia koostöös.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid on:

- 1) kindlustada lapsele turvatunne ja eduelamused, toetades tema loomulikku huvi ümbritseva keskkonna vastu;
- 2) soodustada lapse kasvamist algatus-, valiku- ja vastutusvõimeliseks oma pere ja ühiskonna ees;
- 3) aidata kaasa tervikliku ja positiivse minapildi kujunemisele;
- 4) kujundada eakohaseid tööharjumusi ja õpioskusi, et laps tunneks rahulolu lõpule viidud tegevustest;
- 5) õpetada ja julgustada väljendama oma tundeid ja mõtteid ning käituma eetiliselt;
- 6) võimaldada viibida värskes õhus iga ilmaga igal aastaajal ja võtta osa mitmekesisest õuesõppe tegevusest.

2.2. Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõteteks on:

- 1) laste vanuseliste, sooliste, rahvuslike ja individuaalsete iseärasuste, arengu potentsiaali ja koduse olukorra arvestamine;
- 2) lapse tervise hoidmine ja aktiivse liikumise võimaldamine värskes õhus iga ilmaga;
- 3) lapse loovuse toetamine ja erinevate valikute võimaldamine;
- 4) mängu kaudu õppimine, erinevate mänguvõimaluste loomine;
- 5) vastutus- ja otsustamisvõime kujundamine ning demokraatlike suhete väärtustamine;
- 6) erinevaid suhtlemisvõimalusi pakkuva keskkonna loomine ja väljakujunenud

- käitumisnormide järgimine;
- 7) turvatunde ja eduelamuse toetamine ning objektiivse minapildi kujundamine;
 - 8) üldõpetusliku põhimõtte rakendamine lähtudes printsiibist lihtsamalt keerulisemale, lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale;
 - 9) rühma ja kodu koostöö;
 - 10) rühma ja kooli koostöö;
 - 11) koostöö valla asutuste ja ettevõtetega (raamatukogu, rahvamaja, muuseum jt);
 - 12) eesti rahvuskultuuri väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine;
 - 13) Kihnu kultuuri väärtustamine;
 - 14) keskkonnahoidliku mõtteviisi kujundamine.

Lapse arengu toetamine rühmas on meeskonnatöö, kus osalevad õpetajad, tervishoiutöötaja, sotsiaaltöötaja ning kuhu kaasatakse vajadusel erialaspetsialiste. Koostöö toimimise eest vastutab kooli direktor.

Koostöö kooliga laste koolivalmiduse saavutamiseks.

Koostöö valla asutuste (muuseum, raamatukogu, rahvamaja, jt) ja ettevõtetega laste õppekeskkonna rikastamiseks ning õpitavaga tutvumiseks loomulikus keskkonnas.

2.3. Õpikäsitus

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja läbiviimisel arvestatakse laste eripära: võimeid, keelelist ja kultuurilist tausta, vanust, sugu, terviseseisundit jms. Pedagoogid on laste arengu suunajad ning arengut toetava keskkonna loojad.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja ning tunneb rõõmu tegutsemisest. Last kaasatakse tegevuste kavandamisse, suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

Õppe- ja kasvatustegevuses luuakse tingimused, et arendada lapse suutlikkust:

- 1) kavandada oma tegevust, teha valikuid;
- 1) seostada uusi teadmisi varasemate kogemustega;
- 2) kasutada omandatud teadmisi erinevates olukordades ja tegevustes;
- 3) arutleda omandatud teadmiste ja oskuste üle;
- 4) hinnata oma tegevuse tulemuslikkust;
- 5) tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumistest ning tulla toime ebaõnnestumistega.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

3.1. Õppeaasta

Rühm korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1.septembril ning kestab 31.augustini.

Suveperioodil 1.juunist kuni 31. augustini toimub õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhiline on mänguline õuetegevus, pedagoogi poolt kavandatakse üks õppe- ja kasvatustegevus päevas arvestades laste huvisid ja vanuselist koosseisu.

3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse aasta tegevuskava

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamiseks koostatakse aasta tegevuskava järgmiseks perioodiks, mis arutatakse läbi pedagoogilises nõukogus.

Õppe- ja kasvatustegevuse aasta tegevuskava kinnitab kooli direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul.

Õppe- ja kasvatustegevuse aasta tegevuskavas määratakse kindlaks:

- 1) rühma üldiseloostus;
- 2) õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgid;
- 3) õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted;
- 4) õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimitavad valdkonnad;
- 5) laste arengu hindamise põhimõtted;
- 6) erivajadustega lastega tehtav töö;
- 7) koostöö lastevanematega;
- 8) rühma üritused;
- 9) planeeritud õppe- ja kasvatustegevuste jaotus nädalas.

3.3. Päevakava

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale.

Rühma päevakava koostamise põhimõteteks on:

- 1) lasteaia lahtiolekuaja arvestamine;
- 2) laste vanuse ja individuaalsuse arvestamine;
- 3) vähemalt üks kord päevas uneaja võimaldamine;
- 4) 1-2 korda õues viibimine arvestades ilmastikku;
- 5) igapäevatoimingute, laste mängu, vabategevuste ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevuste vaheldumine.

Rühma päevakava vaadatakse üle õppeaasta alguses vastavalt laste vanusele pedagoogide poolt.

Rühma päevakava kinnitab kooli direktor õppeaasta alguses.

3.4. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja korraldamine

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel:

- 1) arvestatakse laste arengutaset, vanust ja huve;
- 2) viiakse tegevused läbi esteetiliselt ja turvaliselt keskkonnas;
- 3) tegevus seotakse eelkõige kodukohaga, arvestades paikkonna looduslikku, kultuurilist jm eripära;
- 4) õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas;
- 5) võimaldatakse üksi tegutsemist ja ühistegevusi;
- 6) arvestatakse nii üldisi kui valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi;
- 7) lõimitakse valdkondade sisu ja tegevusi ning seotakse tegevusliike päeva kestel;
- 8) kaasatakse lasteaia personali (tervishoiutöötaja, kokk jt) ja lapsevanemaid.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse korraldamiseks koostatakse rühma aasta tegevuskava ja nädalakavad, lähtudes lasteaia õppekavast.

Rühma aasta tegevuskavas esitatakse:

- 1) rühma laste nimekiri;
- 2) rühma üldisloomustus;
- 3) õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgid;
- 4) õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted;
- 5) õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimitavad valdkonnad;
- 6) laste arengu hindamise põhimõtted;
- 7) erivajadustega lastega tehtav töö;
- 8) koostöö lastevanematega;
- 9) rühma üritused;
- 10) planeeritud õppe- ja kasvatustegevuste jaotus nädalas.

Rühma aasta tegevuskava tutvustatakse vanematele rühma lastevanemate koosolekul.

Rühma nädalaplaanis esitatakse:

- 1) nädala teema;
- 2) planeeritud õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgid, liigid ja sisu;
- 3) koostöö lastevanematega;
- 4) ühisüritused jm rühma ettevõtmised.

Rühma muusikategevuse planeerib muusikaõpetaja arvestades lasteaia õppekava, rühma aasta tegevuskava ja nädalaplani.

3.5. Pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevuste maht ja jaotus nädalas

Õppekavas esitatud õppe- ja kasvatustegevuste maht ja jaotus nädalas on soovitatav.

Rühma õppeaasta tegevuskava koostamisel õppe- ja kasvatustegevuste kavandamine lähtuv laste arengutasemest, vanusest ja huvidest.

Rühma nädalaplani koostamisel õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel:

- 1) arvestatakse nädalateemat;
- 2) käsitletakse valdkondade vahelisi seoseid tegevusliike lõimides;
- 3) tehakse vajadusel põhjendatud muudatusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel ja kavandamisel arvestatakse kuue valdkonna sisu ja eeldatavaid õpitulemusi:

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) matemaatika;
- 4) kunst;
- 5) muusika;
- 6) liikumine.

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse järgmisi õppetegevusi:

- 1) kuulamine ja kõnelemine;
- 2) lugemine ja kirjutamine;
- 3) vaatlemine ja uurimine;
- 4) võrdlemine ja arvutamine;
- 5) liikumistegevused;
- 6) muusikategevused;
- 7) kunstitegevused;

Pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevuste ajaline pikkus on soovitatavalt:

- 1) kuni kolmeaastastel lastel 10 kuni 15 minutit;
- 2) kolme- kuni viieaastastel lastel kuni 25 minutit;
- 3) kuue- kuni seitsmeaastastel lastel kuni 35 minutit.

4. ÜLDOSKUSED

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- 1) mänguoskused;
- 2) tunnetus- ja õpioskused;
- 3) sotsiaalsed oskused;
- 4) enesekohased oskused.

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

4.1. Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omastab ja kinnistab laps uut teavet, uusi oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3 aastane laps:

- 1) järgib lihtsamaid reegleid;
- 2) võtab osa ühismängust;
- 3) oskab kasutada mänguasju;
- 4) mängib ehitismänge koos täiskasvanuga;
- 5) mängus kasutab mängulisi asendajaid, sooritab toiminguid kujuteldavate objektidega;
- 6) seostab õpitud toiminguid omavahel ahelaks – jäljendab mängus täiskasvanuid;
- 7) asetab täiskasvanu abiga mänguvahendid oma kohale tagasi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3 – 5 aastane laps:

- 1) valib ise mängu ja otsib mängukaaslase;
- 2) arvestab mängureeglitega;
- 3) mängib rollimänge, valib sobivad vahendid;
- 4) arvestab kaaslastega, avaldab oma arvamust;
- 5) paneb tegevuse lõppedes mänguvahendid oma kohale tagasi;

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6- 7 aastane laps:

- 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- 3) algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu;
- 4) täidab mängides erinevaid rolle;
- 5) järgib mängu reegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

4.2. Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3 aastane laps:

- 1) hangib uusi muljeid ja kogemusi, avastab uusi asju ja põhjuslikke seoseid;
- 2) leiab võrdluse alusel sarnasusi ja erinevusi, nende vahelisi seoseid;
- 3) omandab uusi seoseid, mõisteid ja teadmisi korduva kogemuse, aktiivse tegutsemise ja mudelite õppimise kaudu; vajab tagasisidet oma tegevusele;
- 4) kasutab omandatud teadmisi sarnases situatsioonis ja kontekstis;
- 5) osaleb dialoogis;
- 6) teeb lihtsamaid üldistusi nähtavate objektide ja tunnetuste alusel;
- 7) reguleerib ja planeerib osaliselt oma käitumist ja tegevust iseendale suunatud kõne (egotsentrilise) vahendusel;
- 8) lapse mõtlemine toetub kaemuslik- praktilisele kogemusele;
- 9) täidab lihtsamaid suulisi kogemusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3 – 5 aastane laps:

- 1) oskab oma tegevusi osaliselt planeerida ja organiseerida;
- 2) tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseta autoriteetide toel;
- 3) annab keskkonnale emotsionaalse hinnangu;
- 4) reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga;
- 5) järgib lihtsaid reegleid;
- 6) osaleb ühistevuses, teeb koostööd teiste lastega;
- 7) eksperimenteerib, konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi kasutades nii sümboliteid, kujutlusi kui konkreetseid objekte;
- 8) oskab vaadelda, märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
- 9) lahendab kõne abil ülesandeid, probleeme ja jõuab kokkuleppele;
- 10) täidab kaheosalisi suulisi korraldusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 –7aastane laps:

- 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- 5) tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhendi järgi;
- 6) suhtub õppimisse positiivselt- tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- 7) rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

4.3. Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3 aastane laps:

- 1) teadvustab ennast, kasutab *mina* vormi, proovib ennast maksma panna, oskab keelduda ja *ei* öelda;

- 2) tunneb huvi kaaslase vastu, jälgib neid ja mängib nendega kõrvuti;
- 3) imiteerib nähtud tegevusi;
- 4) osaleb organiseeritud ühistevvustes;
- 5) järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid, jälgendab igapäevaelulisi rolle ja kogemusi toetudes eeskujule.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3 –5 aastane laps:

- 1) väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone, soove, tahtmisi ja seisukohti kokkuleppe saavutamiseks;
- 2) suudab osaliselt vastutada oma tegevuse eest;
- 3) aktsepteerib reegleid, kogemusi ja muutusi, jälgib reeglite täitmist teiste poolt;
- 4) oskab arvestada kaaslastega ja käituda sobivalt erinevates olukordades;
- 5) hoolib ümbritsevast looduskeskkonnast.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 -7 aastane laps:

- 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhtest ja tunneb huvi teiste vastu;
- 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- 4) osaleb rühma reeglite kujundamisel;
- 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- 6) loob sõprussuhteid;
- 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel;
- 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- 10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- 11) selgitab oma seisukohti.

4.4. Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3 aastane laps:

- 1) sööb, joob iseseisvalt;
- 2) kasutab tualetti;
- 3) oskab paluda täiskasvanult abi;
- 4) riietub lahti;
- 5) teab oma isiklike asjade asukohta;
- 6) väljendab lihtsaid emotsioone.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3 – 5 aastane laps:

- 1) saab hakkama eneseteenindamisega – riietub, sööb, joob, iseseisvalt, on kujunenud tualetiharjumused;
- 2) väärtustab oma saavutusi;
- 3) teab ja kasutab elementaarseid viisakusväljendeid.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 - 7aastane laps:

- 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
- 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;

- 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- 4) algatab mängu ja tegevusi;
- 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused;
- 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

5. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSTE EESMÄRGID, KORRALDUS, SISU JA EELDATAVAD TULEMUSED VANUSETI

5.1. Valdkond Mina ja keskkond

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) orienteerub endas, looduses, ümbritsevas keskkonnas;
- 2) tunnetab oma väärtust isiksusena ja pereliikmena, kujuneb arusaam põlvkondade järjepidevusest ja lugupidav suhtumine oma vanematesse ja vanavanematesse;
- 3) õpib märkama ning arvestama enda ja teiste tunnetega, hindama ja hoidma häid suhteid peres, kollektiivis, tutvusringkonnas;
- 4) tutvub Kihnu valla ja Eesti riigi sümbolika, rahvuskultuuri ning selle traditsioonidega, väärtustab oma maad ja rahvast;
- 5) tunneb huvi ja õpib tundma kodukoha loodust, tajuma elusorganismide ja keskkonna vahelisi seoseid, omab teadmisi saareelust läbi praktiliste tegevuste;
- 6) õpib loodushoidu, kujuneb säästlik ja hooliv suhtumine loodusesse, saab aru inimtegevuse mõjust ümbritsevale keskkonnale.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- 2) suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat maailma tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades, maitstes, kompides, kuulates helisid;
- 3) õpetatakse kasutama erinevaid teadusvahendeid (luubid, binokkel, jmt) ümbritseva eluolu uurimiseks;
- 4) lõimitakse erinevaid tegevusi;
- 5) suunatakse last ümbritsevas keskkonnas märgatu kohta küsimusi esitama, küsimustele vastuseid leidma ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema
- 6) suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma;
- 7) taaskasutatakse erinevaid materjale, kasutatakse mängudes ja tegevustes erinevaid looduslikke materjale;
- 8) tutvustatakse erinevaid looduskeskkondi: mets, park, põld, raba, veekogu.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu kuni 3 aastastel lastel

Sotsiaalne keskkond:

- 1) mina ise, nimi, poiss ja tüdruk;
- 2) minu pere, pereliikmed: ema, isa, vend, õde, (vanaema, vanaisa), laps, sünnipäevad, kodused tööd ja toimetused, elementaarsed viisakussõnad: “tere”, “head aega”, “palun”, “aitäh”;
- 3) minu kodu, kodumaja;
- 4) minu lasteaed, koht ja asjad rühmas: koht laua ääres, riidekapp, voodi, käterätik, tualettruum, sõbralik kõrvuti mäng, mänguasjade jagamine omavahel, õpetajate nimed, mänguväljak;
- 5) rahvakalendri tähtpäevad, rahvakombed, jõulud, munadepühad;
- 6) Eestimaa sünnipäev.

Looduskeskkond:

- 1) ilmastik ja ilmastikunähtused: päike, vihm, lumi, jää;
- 2) eluta loodus: kivi, liiv, muld;
- 3) taimed, üldmõisted: lill, puu, aed- ja juurviljad: tomat, kurk, porgand, sibul, kartul, õun, nende nimetused ja värvused;
- 4) loomad ja linnud: kass, koer, jänes, karu, rebane, hunt, kana, kukk, tibu;
- 5) katsed: kahe erineva puu-või juurvilja maitse ära tundmine, lume sulamine, taime kasvatamine.

Tehiskeskkond:

- 1) liiklus, sõidutee, kõnnitee, auto, jalgratas, buss.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused kuni 3 aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3 aastane laps:

- 1) teab oma nime, tunneb ennast ära fotol, peeglis;
- 2) kasutab viisakussõnu: “tere”, “head aega”, “palun”, “aitäh”;
- 3) teab asjade asukohta rühmas;
- 4) teab õpetajate nimesid;
- 5) oskab eristada lille ja puud, tunneb õpitud aed – ja puuvilju;
- 6) teab ja nimetab tuntumaid loomi ja linde.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 3 - 4 aastastel lastel

Sotsiaalne keskkond:

- 1) mina ise, ees- ja perekonnanimi, vanus;
- 2) minu pere, pereliikmete nimed ja tegevus kodus;
- 3) minu kodu, maja osad: katus, seinad, uks, aken, trepp ja nende otstarve, koduõu ja koduaed/aiamaa, nende puhtana hoidmine, naabritega arvestamine;
- 4) minu lasteaed, õueala, rühmaruumid, nende otstarve, käitumine ruumides;
- 5) hea ja halva, õige ja vale mõistmine laste omavahelistes suhetes, tüli, pahandus, leppimine, kaaslaste lohutamine, andekspalumine, teadmine, mis on minu oma, mis on sinu oma, mis rühma oma, loa küsimine teise lapse asja kasutamiseks, juhataja, muusikaõpetaja, liikumisõpetaja nimed;
- 6) viisakusväljendid "jätku leiba", "jätku tarvis", söögi eest tänamine, õueala puhtana hoidmine;
- 7) minu kodukoht: meie saare nimi, lasteaiale lähemad asutused (rahvamaja, muuseum jne);
- 8) minu kodumaa Eesti: Eesti lipu värvid, meie elame Eestimaal ja räägime eesti keelt;
- 9) rahvakalendri ja muud tähtpäevad ning rahvakombed ja rahvariided, mihkclipäev, vastlapäev, emadepäev, isadepäev.

Looduskeskkond:

- 1) ilmastik, aastaajad, loodusnähtused: tuul, äike, pilved, kuu, lumehelbed, jääpurikad, öö-päev, riietus vastavalt aastaegadele ja ilmastikule;
- 2) taimed, lasteaia õuealal kasvavad puud ja põõsad: kask, pihlakas, kuusk, tamm, vaher, õunapuu, ploomipuu, lilled: lumikelluke, sinilill, võilill, roos. Seened. Aed- ja puuviljad: kapsas, ploom, nende kuju, värvus, suurus ja maitseomadused.
- 3) orienteerumine looduse õpperajal;
- 4) *Looduses olemise reeglite* tutvustamine
- 5) loomad: kodu- ja metsloomade tundmine, loomadega arvestav käitumine, koduloomad ja nende pojad: siga, lehm, lammas, hobune, hani. metsloomad: siil, orav;
- 6) linnud: rasvatihane, varblane, vares, pääsuke, linnulaul, lindude toitmine talvel;
- 7) putukad: sipelgas, lepatriinu, ämblik, kärbes, sääsk, mesilane, putukatega arvestav käitumine;
- 8) vihmauss jt ussikesed;
- 9) vee-elanikud (kalad), kahepaiksed (konn).
- 10) katsed: erinevate puu- ja aedviljade maitsete äratundmine, luubiga putukate, ussikeste, lilleõite jm looduse uurimine, "Leia paar!" - erinevad seemned topsides (õuna-, ploomi-, kõrvitsa-, jm seemned) erinevate helide ära tundmine, lume ja jääpurikate sulatamine (erineva suuruse ja värviga lumepallid, lumememmed), vee ja kuivainetega erinevate nõude täitmine, määrg ja kuiv liiv, erineva niiskustastmega liivast vormimine, tuulelipp, tuulekell, liivakell, okste ajatamine,
- 11) keskkond: vee säästlik kasutamine.

Tehiskeskkond:

- 1) liiklus: sõidutee ületamine;
- 2) jalgrattasõit;
- 3) erinevad liiklusvahendid maal, õhus ja vees;
- 4) prügi.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 3 – 4 aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3 - 4 aastane laps:

- 1) teab oma vanust;
- 2) teab oma vanemate ja õdede-vendade nimesid;
- 3) mõistab hea ja halva käitumise erinevusi (inimsuhetes ja looduses);
- 4) teab oma kodukoha nime;
- 5) sõidab jalgrattaga ettenähtud kohas;
- 6) tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid looduslikke objekte ja loodusnähtusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 4 - 5 aastastel lastel

Sotsiaalne keskkond:

- 1) mina ise, mida ma oskan, sünnipäeva aastaaeg;
- 2) minu pere: enda ja pereliikmete tunnete märkamine ja nendega arvestamine, ema ja isa tööde erinevused, lapse tööd kodus, pere puhkus ja ühised ettevõtmised, ohud meie ümber ja käitumine ohuolukorras;
- 3) minu kodu: erinevad ruumid, nende otstarve ja sisustus;
- 4) minu lasteaia nimi, koka, koristaja, majahoidja, aedniku, tervishoiutöötaja nimi, töö ja tööruumid, tööriistad ja –vahendid toas ja õues, hoidlik suhtumine nendesse;
- 5) viisakusväljendid “jõudu tööle”, “jõudu tarvis”, “tere hommikust”, “tere päevast”, “tere õhtust”, “head päeva”, head isu”, “aitäh”, sõbralt abi palumine ja sõbrale abi osutamine, kaaslasega arvestamine ühises tegevuses
- 6) erinevad asutused Kihnus: kool, poed, sidejaoskond, arstipunkt, rahvamaja, muuseum, kirik;
- 7) minu kodumaa Eesti: rahvussümboolika, rahvuslipp ja selle värvide tähendus, rahvuslind, rahvuslill, rahvustoidud;
- 8) rahvakalendri tähtpäevad, rahvakombed: mardipäeva ja kadripäeva kombestik ning tavad;
- 9) erinevad elukutsed maal, lastevanemate elukutsed.

Looduskeskkond:

- 1) ilmastik: ilmastiku kirjeldamine, talve ja suve võrdlemine, loodusnähtused: vikerkaar, tuisk, rahe, udu, hommik – õhtu;
- 2) taimede leidmine looduse õpperajal;
- 3) puud: mänd, kastan, viljapuud, lilled: siniliilia, ülane, tulp, rukkilill, lillede korjamine, köögiviljad ja nende kasutamine toiduks, söödavad ja mürgised seemned;
- 4) loomad: loomad ja loomalapsed, loomade valmistumine talveks, kodu- ja metsloomade võrdlemine;
- 5) lemmikloomad kodus;
- 6) linnud: linavästrik, kuldnokk, leevike, toonekurg, algteadmised lindude rändest;
- 7) putukate mitmekesisus ja vajalikkus;
- 8) katsed: aroonia ja pihlakamarjade kuivatamine erinevates tingimustes, eritingimustes lehtede kuivatamine, värvilise jää tegemine õues, lume sulamise kiirus erinevatel temperatuuridel, lume omadused sula ja külma ilmaga, sibula kasvatamine vees ja mullas, kartuli idandamine pimedas ja valguses, seemnete idandamine, katsed taimedega- kastmine/mittekastmine, valguses/ pimedas kasvamine, kasvamise kiirus nt hernes ja uba, seebimullide tegemine võilillevartega;
- 9) keskkonnahoid: *Looduses olemise reeglitega* arvestamine, algteadmiste andmine prügi

sorteerimisest, erinevad prügi kogumise/paneku/paigutamise võimalused rühmaruumis ja õuealal, ohtlik prügi.

Tehiskeskkond:

- 1) liiklus: rattaga liiklemine;
- 2) eriotstarbelised sõidukid (politsei, tuletõrje, kiirabi, prügiauto);
- 3) ohutu liiklemine – helkur ja helkurvest;
- 4) looduslikud ja tehismaterjalid;
- 5) katsed: vett imavad ja mitteimavad materjalid, värvilise vee imendumine erinevatesse materjalidesse, ujuvad ja uppuvad materjalid.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused kuni 4 - 5aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4 – 5aastane laps:

- 1) teab rühmakaaslaste nimesid;
- 2) märkab kaaslaste erinevaid meeleolusid ja püüab arvestavalt käituda;
- 3) teab võimalikke ohuolukordi;
- 4) orienteerub lasteaia lähiümbruses;
- 5) tunneb õpitud objektide looduse õpperajal;
- 6) oskab loomi ja linde liigitada kuuluvuse järgi, eristab kodu- ja metsloomi ning –linde;
- 7) oskab looduses käituda.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 5 -6 aastastel lastel

Sotsiaalne keskkond:

- 1) mina ise, minu vanus, sünnipäev (aastaaeg);
- 2) poisid ja tüdrukud, käitumine vastavalt oma soole;
- 3) minu pere, minu perepuu, tavad ja traditsioonid minu peres, vanemate ametid ja töö sisu, kõigi tööde vajalikkus, töö eest saab palka;
- 4) käitumine erinevates olukordades (nt külas, tänaval, teatris, surnuaial);
- 5) minu kodu: elu ühismajas/korteris ja eramajas, hoidev suhtumine ühisvarasse, korra ja ilu hoidmine koduümbruses;
- 6) minu lasteaed: oma kaaslastega arvestamine tegevuse valimisel, omavaheliste konfliktide lahendamise võimalused, rühma reeglid, lasteaia töötajate ametinimetused ja tööülesanded, erinevad tegutsemisvõimalused õuealal, võimalikud ohud ja neist hoidumine;
- 7) Kihnu erinevad asutused: kirik, päästeamet, vallamaja, raamatukogu;
- 8) minu kodumaa Eesti: lipu heiskamine ja langetamine, erinevad paigad ja külade nimed koduvallas;
- 9) rahvakalendri tähtpäevad, rahvakombed: hingede aeg, - päev, kardijooks, Kihnu rahvariided.

Looduskeskkond:

- 1) ilmastik: ilmastikunähtuste vaatlemine ja võrdlemine, aastaajad ja nende nimetused, nädalapäevad;
- 2) taimed: areng taimeriigis – tärkamine, kasv, viljade valmimine, puhkeperiood. 2-3 erineva objekti vaatlemine looduse õpperajal, erinevatel aastaaegadel, okaspuu, lehtpuu, erinevate puude lehtede vaatlemine ja võrdlemine, marja- ja ilupõõsad – mustsõstar, sirel, aroonia,

- kipuvits, jasmiin, aia- ja metsamarjad – maasikas, vaarikas, sõstrad, karusmari, söödavad ja mittedöödavad marjad, aia- ja metsalilled - nartsiss, kullerkupp, maikelluke, pääsusilm, teraviljad- nisu, rukis;
- 3) loomad ja linnud: loomade ja lindude elu erinevatel aastaegadel - pesa ehitamine, poegade sünn, järglaste eest hoolitsemine/toitmine, valmistumine talveks, elu talvel, koduloomade eest hoolitsemine (talutööd, mis seotud loomadega);
 - 4) lemmikloomad kodus: merisiga, küülik, hamster, papagoi, akvaarium;
 - 5) keskkond: prügi sorteerimine – paber, papp, plastik, klaas, ohtlikud jäätmed;
 - 6) katsed: lindude toidueelistuste uurimine, vee vahustamine erinevate vahenditega, seebimullide puhumine, katsed veega, erinevate materjalide puhumine (nt paber, peoplast, udusulg, kivi, puu), erinevate seemnete idandamine, kasvavate taimede võrdlemine, prügi sorteerimine ja matmine ning kõdunemine mullas, materjalide taaskasutamine.

Tehiskeskkond:

- 1) liiklus: ohutu sõidutee ületamine erinevates oludes, libe tee, vihma – ja lumesadu, ere päike, kapuuts, vihmavari, seisev sõiduk jm nähtavust piiravad asjad;
- 2) erinevad kodumasinad ja nende kastmine;
- 3) meedia: laste ajakirjad;
- 4) prügi sorteerimine;
- 5) materjali taaskasutus;
- 6) katsed: kõduneb, ei kõdune.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 5 – 6aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 5 – 6 aastane laps:

- 1) teab oma ees- ja perekonnanime;
- 2) teab oma vanust, sünni-aastaega;
- 3) õpib käituma erinevates olukordades ja täiskasvanu abiga oma käitumist analüüsima;
- 4) teab oma kohta perepuus, enda ja pereliikmete õigusi ning kohustusi, pere kombeid;
- 5) teab lasteaia nime, tunneb lasteaia sümbolikat;
- 6) teab Kihnu erinevaid asutusi, oskab hinnata puhtust ja korda kodukohas;
- 7) tunneb Eesti lippu, teab üldtuntud rahvakalendri tähtpäevi;
- 8) teab erinevaid liiklusvahendeid;
- 9) mõistab ilmastiku mõju loodusele;
- 10) teab aastaaegu ja nende iseloomulikke tunnuseid;
- 11) teab erinevatel aastaegadel tehtavaid maatöid;
- 12) teab tuntumate loomade ja loomaliste nimetusi;
- 13) tunneb ära kevad- ja sügislilli;
- 14) teeb vahet looduslikul ja tehisprügil.

Õppe- ja kasvatustegevuste sisu 6 – 7 aastastel lastel

Sotsiaalne keskkond:

- 1) minu vanus, sünniaeg (kuupäev, kuu), vanusega suurenevad õigused ja kohustused ning vastutus, oma käitumise korrigeerimine, suhtlemine võõraste täiskasvanutega;
- 2) minu pere, minu sugupuu, sugulussuhted, lähemad sugulased, nendega läbikäimine ja ühtekuuluvus, eluring - sünn, nimepanek, kasvamine, vananemine, surm., erilaadsed pered,

suhted vanavanematega, talu- ja pereelu vanasti, taluhooned ja nende otstarve;

- 3) minu kodu, aadress, koostöötamine ja tööjaotus kodus;
- 4) minu lasteaed, orienteerumine lasteaia ruumides ja õuealal, lasteaia tavad ja traditsioonid, suuremate laste eeskuju väiksematele;
- 5) minu kodukoht Kihnu vald, vallamaja, vallavalitsus, vallavanem, valla ajaleht, valla sümboolika;
- 6) minu kodumaa Eesti, Eesti hümn ja vapp, leinalipp, Eesti president, Eesti pealinn Tallinn, Eesti kaart, naaberriigid ja – rahvad;
- 7) rahvakalendri tähtpäevad, rahvakombed, jõulud ja jaanipäev – talvine ja suvine pööripäev, Kihnu rahvariiete võrdlus teiste Eesti rahvariietega;
- 8) erinevad elukutsed, maa ja linna seosed, erinevad tööajad ja töötingimused, abivahendid, tööriistad ja mehhanismid;
- 9) hädaabi number 112, tegutsemine ohuolukorras.

Looduskeskkond:

- 1) ilmastik, ilmastikunähtuste seosed loodusega, vara- ja hilissügis, vara- ja hiliskevad, kuude nimetused aastaringis, nende rahvapäraste nimetuste tutvustamine, ilmastiku nähtuste mõju inimestele ning taime- ja loomariigile;
- 2) taimed, erinevad taime – ja loomakooslused – mets, aed, põld, veekogu, raba, heinamaa jms ning elu neis, erinevad elukeskkonnad – vesi, õhk, maismaa, muld, elu ja kohastumine neis;
- 3) looduse õpperajal objekti valimine ning vaatlus ja hoidmine sügisest kevadeni, orienteerumine õpperajal skeemi järgi;
- 4) loomad, põhjamaa ja lõunamaa loomad, liblika eluring, haruldased taimed ja loomad, looduskaitse alused objektid;
- 5) keskkond, tehiskeskkond ja looduskeskkond, inimese tegevuse mõju looduskeskkonnale, maapinna, vee ja õhu reostamine, prügi sorteerimine ja töötlemine, loodusvarade säästlik kasutamine;
- 6) meedia, erinevad meediavahendid infoallikana – ajalehed, ajakirjad, televisioon, raadio, internet;
- 7) katsed: ainete lahustuvus vees (õli, piim, mahl, suhkur, sool, kivi, rosinad jms), vee imevus kiirus erinevatesse materjalidesse, katsed magnetiga (metallist ja muust materjalist esemete külgetõmme ja liigutamine), taimedega paberile ja riidele värvimine, looduse /ilmastikukalendri täitmine, tuule kiiruse mõõtmine, tuule suuna määramine, sademete kogumine, termomeetri näidu lugemine.

Tehiskeskkond:

- 1) liiklus, linna- ja maaliikluse erinevused, valgusfoor, ülekäigurada, jalgrattatee, liiklusmärgid ja teeviidad, ohutu liiklemine suures grupis ja koos sõpradega, jalgrattaga liiklemine paremal tee poolel, ohutu mäng, kiiver;
- 2) meedia: ajalehed ja ajakirjad, televisioon, raadio, internet ning meediakäitumine;
- 3) arvuti ja mobiiltelefon,

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 6 – 7 aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 – 7 aastane laps:

- 1) teab oma sünnipäeva;
 - 2) käitub vastavalt väljakujunenud käitumisnormidele ja oskab vajadusel oma käitumist korrigeerida;
 - 3) teab, et alustatu tuleb lõpetada;
 - 4) hoiab korras oma riided, tegutsemisvahendid ja – paiga;
 - 5) oskab teha valikuid, arvestab rühma reeglitega;
 - 6) orienteerub oma sugupuus;
 - 7) teab oma aadressi ja kontakttelefoni numbrit;
 - 8) teab hädaabi numbrit 112;
 - 9) oskab nimetada erinevaid ameteid sh vanemate ja lasteaiatöötajate ameteid;
 - 10) omab teadmisi maaelust ja maatöödest;
 - 11) tunneb kodukoha rahvariideid;
 - 12) tunneb kodukoha loodust (erinevaid elukeskkondi) ja oskab seda hoida;
 - 13) orienteerub looduse õpperajal;
 - 14) tunneb Eesti riigi- ja rahvussümboolikat;
 - 15) teab elementaarseid kohalikes oludes vajalikke liiklusreegleid;
 - 16) omab teadmisi inimese eluringist;
- omab teadmisi inimtegevuse mõjust loodusele ja keskkonnale.

5.2. Valdkond Keel ja kõne

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) suhtleb nii eakaaslaste kui täiskasvanutega, annab oma tundeid ja mõtteid edasi loogiliselt ja arusaadavalt, kasutades kõnes õiget hääldust ja grammatilisi vorme;
- 2) suudab kuulata täiskasvanu ja kaaslase kõnet ilma vahelesegamiseta, oodata oma rääkimise järjekorda ja reguleerida oma hääletugevust, kõne kiirust ja intonatsiooni;
- 3) oskab määrata häälikute olemasolu, arvu, asukohta ja järjekorda sõnas;
- 4) saab aru lugemise ja kirjutamise vajalikkusest, tunneb tähti ja kirjutab joonistähedega sõnu, loeb kokku sõnu ja lauseid ning mõistab loetu tähendust;
- 5) tunneb erinevaid kirjandusžanre ja rahvaluule lühivorme, teab peast luuletusi, vanasõnu ja mõistatusi;
- 6) tunneb huvi raamatute vastu ja oskab neid hoida.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) toetatakse lapse kõne arengut kõigis tegevustes ja igapäevatoimingutes;
- 2) luuakse kõnekeskkond, kus lapsel on võimalus kuulda õige häälduse, grammatiliste vormide ja lauseehitusega kõnet ning algatada dialoogi ja osaleda vestluses, julgustatakse nähtu ja kuuldu kohta küsimusi esitama ja neile vastama;
- 3) rakendatakse keele ja kõne tegevuste läbiviimisel õuesõpet, lõimimist teiste valdkondadega ja õppimist mängu kaudu;
- 4) kasvatatakse huvi ja armastust raamatute ja teatmeteoste vastu;
- 5) viiakse vanema rühma lugemise ja kirjutamise tegevusi läbi valdavalt gruppides, mis on moodustatud laste individuaalset arengutaset ja oskusi arvestades.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu kuni 3 aastastel lastel

Hääldamine:

- 1) eelharjutused häälikute täpsustamiseks: keele- ja suuharjutused, puhumismängud;
- 2) häälte ja häälightsuste jäljendamine;
- 3) arenduslikud tajumängud.

Sõnavara:

- 1) sõnad ja väljendid, mis tähistavad lapsele tuttavaid inimesi, loomi, linde, esemeid, tegevusi, omadusi, olukordi;
- 2) täiskasvanu palve, korralduse ja keelu kuulamine, mõistmine, täitmine;
- 3) sõnade *aitäh, palun, tere* ja *head aega* kasutamine;
- 4) nukumängud, mis kajastavad lapsele tuttavaid olukordi ja omavahel seotud sündmuste rida (nt nukk jääb haigeks, tuleb arst).

Grammatika:

- 1) asesõnad *mina, sina, mulle, sulle* jne;
- 2) kohamäärused *siin, seal, siia, sinna* jne;
- 3) tegusõna oleviku pöörded (*mina sünnin, sina sööd, tema sööb, meie sööme*);
- 4) ainsuse ja mitmuse nimetav.

Kuulamine, suhtlemine ja jutustamine:

- 1) tegevuse saatmine kõnega;
- 2) ühe-, kahe- ja mitmesõnalause;
- 3) käe- ja sõrmemängud, hüpitismängud ja hällituslaulud;
- 4) täiskasvanuga koos raamatu vaatamine, pildile osutamine ja sõnade nimetamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused kuni 3 aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3 aastane laps:

- 1) omandab elementaarse suhtlemiskeele (oma soovi väljendamine, abi palumine jne);
- 2) mõistab täiskasvanu kõnet.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 3-4 aastastel lastel

Häälamine:

- 1) õppemängud kuulmis- ja rütmitaju arendamiseks;
- 2) häälikuühendite ja sõnade selge ning täpne häälamine;
- 3) vali ja vaikne hääl, kajamängud, erineva intonatsiooni kasutamine.

Sõnavara:

- 1) tegu-, omadus-, ja määrsõnade aktiivne kasutamine;
- 2) sõnavara laiendamine ja rikastamine lihtsamate üldmõistetega;
- 3) asjade, nähtuste, tegevuste ja elusolendite õigete nimetuste kasutamine igapäevakõnes;
- 4) elementaarsete viisakusväljendite kasutamine.

Grammatika:

- 1) grammatiliselt õigete vormide kasutamine kõnes;
- 2) ainsuse osastava erinevad lõpud, lõputa osastav (nt ema);
- 3) ainsuse ja mitmuse osastav (nt palli, palle);
- 4) ainsuse omastav koos kaassõnaga (nt kuuse otsas);
- 5) käskiv kõneviis.

Kuulamine, suhtlemine ja jutustamine:

- 1) lausete koostamine ja laiendamine küsimuste abil etteantud teemal, eseme või pildi abil;
- 2) jutustamine oma kogemuse põhjal;
- 3) oma kunstiloomingu kirjeldamine;
- 4) küsimusele sõnadega vastamine;
- 5) käe- ja sõrmemängud, mängituslaulud;
- 6) dialoogiga liikumismängud, õppemängud nukkude ja mänguloomadega;
- 7) raamatute vaatamine üksi ja koos täiskasvanuga, lehe keeramine, pildi kommenteerimine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 3-4 aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3 -4 laps:

- 1) väljendab oma soove ja vastab küsimustele mitmesõnaliste lausetega, selgesti ja kuuldavalt;
- 2) kasutab julgelt ja selgelt viisakusväljendeid;
- 3) kasutab asjade, nähtuste, tegevuste ja elusolendite õigeid nimetusi;
- 4) tunneb huvi raamatute vastu ja kuulab lühikesi jutte ning luuletusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 4-5aastastel lastel

Häälamine:

- 1) häälamismängud – liisusalmid, riimuvad sõnad, häälikutega mängimine;
- 2) kiire ja aeglane, kõrge ja madal hääl;
- 3) kõlalt lähedaste sõnade eristamine;
- 4) kuulmistähelepanu arendamine mängus – helitekitaja äraarvamine ja asukoha leidmine, kaaslaste hääle järgi äratundmine, tuttava tegevuse heli järgi äratundmine jms.

Sõnavara:

- 1) sõnade õige mõistmine, mõttelt täpne kasutamine;
- 2) sõnavara laiendamine ümbritseva elu ja loodusega tutvudes;
- 3) asesõnade, määrsõnade ja omadussõnade rohke kasutamine, *-ne* liitega omadussõnad;

- 4) üldmõistete täpsustamine ja kinnistamine, üldmõiste alla kuuluvate objektide leidmine;
- 5) loomahäälitsusi märkivate tegusõnade tutvustamine;
- 6) viisakussõnade ja – väljendite aktiivne kasutamine.

Grammatika:

- 1) igapäevasisemite grammatiliselt õige kasutamine;
- 2) mitmuse osastava käände moodustamine kõikide lõppudega (-eid, -sid, -si) ja lühike mitmuse osastav (nt Keda nägime loomaaias?);
- 3) sõnade ühildumine arvus ja käändes (nt kolmele autole, kolme autot);
- 4) omaduste võrdlemine keskvõrre kasutades (nt hea-parem, kõva – kõvem);
- 5) täismineviku ja umbisikulise tegumoe kasutamine kõnes (nt olen käinud, olen näinud; tullakse, minnakse);
- 6) tingiva kõneviisi kasutamine (nt Mida sa teeksid kui...);
- 7) omadussõnade kasutamine õiges tähenduses (nt suur, pikk, kõrge, jäme, paks).

Kuulamine, suhtlemine ja jutustamine:

- 1) vestlemine seoses vahetute elamuste ja vaatlustega, kuulates kaaslast vahelesegamiseta ja oodates oma rääkimise järjekorda;
- 2) kuuldu ja nähtu kohta küsimuste esitamine ja neile vastamine ühesõnalise või pikema lausega, nii nagu nõuab loomulik kõne;
- 3) tuttava jutu ümberjutustamine pilte või esemeid kasutades, vajadusel küsimuste abil;
- 4) õpetaja jutustatud jutule lõpu mõtlemine;
- 5) raamatu illustratsioonide kirjeldamine;
- 6) luuletuse pähe õppimine ja esitamine.

Lugemise ja kirjutamise esimesed oskused:

- 1) täiskasvanu poolt häälitud sõna ära tundmine ja sellele sobiva eseme või pildi leidmine;
- 2) oma nime kirja- ja pildiga äratundmine ja üksikute tähtede nimetamine;
- 3) mängud mälu ja tähelepanu arendamiseks piltide ja esemete abil.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 4-5aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) hääldeb ja kasutab sõnu õigesti;
- 2) arvab heli järgi ära tuttava tegevuse ja helitekitaja ning tunneb kaaslast hääle järgi;
- 3) kasutab kõnes lihtsamaid üldmõisteid;
- 4) võtab osa pikemast vestlusest ja vastab õpetaja küsimustele;
- 5) jutustab tuttavat juttu ja annab edasi sündmustikku;
- 6) jutustab pildi järgi või oma kogemustest, vajadusel õpetaja küsimuste abil. Oskab välja mõelda jutule lõppu;
- 7) suudab lühiajaliselt kuulata täiskasvanu või kaaslaste kõnet ilma vahele segamata;
- 8) huvitub raamatutest ja kasutab neid hoidlikult ning sihipäraselt.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 5-6aastastel lastel

Hääldamine:

- 1) keeleliselt õige kõne arendamine igapäevategevustes (häälikud ja häälikuühendid sõnas, grammatiliselt õigete sõnade kasutamine, õige lauseehitus);
- 2) diktsiooni parandamise harjutused: kooris lugemine, liisusalmid, kiirkõne harjutused, erineva hääletugevuse, kõrguse ja intonatsiooni kasutamine;
- 3) riimuvate sõnade leidmine kõnes ja tekstis.

Sõnavara:

- 1) tegijanime moodustamine küsimusele vastates;
- 2) ametinimetuste ja erialaga seotud sõnade kasutamine;
- 3) antonüümide kasutamine lause lõpetamisel;
- 4) hellitussõnade moodustamine liite – *ke* abil.

Grammatika:

- 1) laadivahetuslike sõnade õige kasutamine (nt öde – öe; luges – loeb);
- 2) umbisikulise tegumoe kasutamine (nt tuuakse, kasutatakse);
- 3) omadussõnade võrdlusastmete kasutamine (nt suur-suurem – kõige suurem);
- 4) liitlausete moodustamine (miks – sest; millal – siis, kui).

Kuulamine, suhtlemine ja jutustamine:

- 1) kõne kuulamine erinevatelt helikandjalt;
- 2) vanasõnad, kõnekäänud ja mõistatused;
- 3) mõnelauselise jutu koostamine pildi järgi või antud teemal kava järgi;
- 4) pildiseeria järjestamine, loovjutustus pildiseeria järgi või esemete abil;
- 5) kahe erineva asja või olukorra võrdlemisel erinevuste ja sarnasuste väljatoomine;
- 6) ümberjutustamine ilma abistavate küsimusteta, tuues välja olulise ja püsides teemas;
- 7) fantaasiajutu tegemine etteantud teema või tegelastega;
- 8) erinevate kirjandusžanrite eristamine (muinasjutt, tõsielujutt, luuletus);
- 9) kirjanduspala lahtimõtestamine, muinasjutu tegelaste oluliste iseloomujoonte esiletoomine;
- 10) luuletuse ilmeka esitamise õpetamine ja juttude lavastamine;
- 11) raamatu illustatsioonidel tegelaste iseloomulike detailide märkamine (poos, näoilme jms) ja tegelaste välimuse kirjeldamine; erinevad kujunduselemendid raamatutes;
- 12) eelseisva tegevuse kirjeldamine;
- 13) enese/kaaslase välimuse ja tegevuse kirjeldamine ning iseloomustamine.

Lugemise ja kirjutamise esmased oskused:

- 1) mõisted: *häälik, täht*, trükitähtede tutvustamine;
- 2) sõnade häälikuline analüüs ja süntees, 2-4-st helilisest häälikust koosnevate sõnade häälimine materialiseerimise abil;
- 3) hääliku olemasolu määramine häälikureas ja sõnas, sõna lõpuhääliku määramine;
- 4) häälikumängud: kahe hääliku liitmine sõnaks, kõlalt lähedaste või häälikupikkuselt erinevate sõnade tähenduse mõistmine;
- 5) möödunud sündmuste ja tegevuste kirjeldamine mälu järgi;
- 6) tähelepanumängud;
- 7) õige kirjutamisasendi õpetamine;
- 8) kirja eelharjutused, mustrid ruudulisel paberil.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 5-6aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) hääldab õigesti kõiki eesti keele häälikuid;
- 2) kõneleb grammatiliselt õigesti ja kasutab kõnes liitlauseid;
- 3) oskab määrata hääliku olemasolu ja sõna lõpuhäälikut;
- 4) jutustab sündmustest oma elus, pildil või etteantud teemal;
- 5) tunneb ja kirjutab mõningaid tähti ja oma nime;
- 6) osaleb aktiivselt kirjanduspala arutelul.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 6-7aastastel lastel

Hääldamine:

- 1) grammatiliselt keeruliste sõnade õige hääldamine;
- 2) võõrhäälikute (f, š) õigesti hääldamine tuttavates sõnades;
- 3) kõnelemine selgelt ja arusaadavalt.

Sõnavara:

- 1) sünonüümide ja antonüümide kasutamine kõnes;
- 2) mitmetähenduslike sõnade tutvustamine;
- 3) liitsõnade moodustamine pildi ja sõnakaardi järgi;
- 4) järgarvsõnade moodustamine põhiarvsõnade järgi;
- 5) aja- ja ruumimõistete kasutamine kõnes;
- 6) samatüveliste (nt joonistus, jooneline) sõnade tähenduste erinevuse mõistmine.

Grammatika:

- 1) kõikide käändevormide õige kasutamine ainsuses ja mitmuses;
- 2) liitlause õige kasutamine;
- 3) kuulamine, suhtlemine ja jutustamine;
- 4) jutustamine teema ja kogemuste järgi ning nähtu ja kuuldu põhjal;
- 5) loovjutukeste koostamine individuaalselt ja kollektiivselt, teksti laiendamine täiskasvanu juhendamisel;
- 6) erinevate suhtlemisstrateegiatega valimine vastavalt vestluspartnerile;
- 7) põhjus-tagajärg seoste välja toomine, sündmuste järgnevuse kirjeldamine ja tegelaste käitumise analüüsimine;
- 8) oma tegevusplaanidest rääkimine;
- 9) loogilise ülesehitusega jutukeste koostamine;
- 10) nalja ja kaudsete ütluste mõistmine ning kasutamine suhtlemisel;
- 11) kaaslaste tegevuse suunamine kõnega, kaaslaste tegevusele hinnangu andmine;
- 12) sündmuste kirjeldamine enda ja teiste positsioonidelt;
- 13) muistendite, tekkelugude ja naljandite tutvustamine, mõistatuste koostamise õpetamine.

Lugemise ja kirjutamise esmased oskused:

- 1) häälikuanalüüs sõnas: häälikute olemasolu, arv, asukoht ja järjekord sõnas; häälikute pikkus sõnas (I ja III välte täishäälikute ja suluta kaashäälikute võrdlev hääldamine);
- 2) mõisted: *sõna*, *lause*;
- 3) 1-3 silbiliste sõnade häälimine;
- 4) järgneva ja eelneva hääliku määramine;

- 5) tähtedest sõnade ja sõnadest lausete moodustamine, lause jaotamine sõnadeks;
- 6) tähtede kokkulugemine silbiks ja sõnaks, sõnade ja lausete tähenduse mõistmine;
- 7) kirjavahemärgid: . ? !. Lause alguse ja lõpu leidmine;
- 8) kirja eelharjutused, mustrid joonisel paberil, trükitähtede kirjutamine;
- 9) sõna- ja lausemängud.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 6-7aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel laps:

- 1) teab ja kasutab keele põhisõnavara ning mõistab sõnade tähendust;
- 2) hääldab oma kõnes ja etteõeldu kordamisel õigesti kõiki eesti keele häälikuid ja häälikühendeid;
- 3) oskab teha häälikuanalüüsi;
- 4) tunneb ja kirjutab õpitud tähti;
- 5) kirjutab 1-2 silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- 6) loeb kokku 1-2 silbilisi sõnu ja mõistab nende tähendust;
- 7) oskab suhelda erinevates situatsioonides ja erinevate inimestega;
- 8) mõistab ja oskab õiges järjekorras edasi anda kogetut, nähtut ja kuuldut;
- 9) mõtleb välja jutte, teab peast luuletusi, vanasõnu ja mõistatusi.

5.3. Valdkond Matemaatika

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) õpib orienteeruma ümbritsevate esemete maailmas: märkab ümbritsevate esemete sarnaseid ja erinevaid tunnuseid, rühmitab ja järjestab esemeid erinevate tunnuste alusel, võrdleb esemete hulki, orienteerub ruumis ja tasapinnal;
- 2) mõistab arvu koostist, leiab seoseid arvude vahel, loendab ja fikseerib tulemust arvuga, teab ja reastab numbreid 1-12- ni, liidab ja lahutab 5 piires;
- 3) saab aru pikkusest, massist, mahust, rahalistest väärtustest ja nende seostest igapäevaeluga, teab olulisemaid mõõtühikuid;
- 4) tunneb ja kirjeldab tasapinnalisi kujundeid ring, nelinurk, kolmnurk ja ruumilisi kujundeid kera ning kuup;
- 5) tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma igapäevategevusi;
- 6) kasutab matemaatilist kõnekeelt ja oskab ennast väljendada.

Õppe- ja kasvatustöö kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemetevahelisi seoseid, leiab esemete erinevusi ja sarnasusi, oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- 2) harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- 3) seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, suunates sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- 4) suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);

- 5) toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu;
- 6) kasutatakse õuesõpet.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu kuni 3aastastel lastel

Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine:

- 1) loendamine 2-ni (nt kaks jalga, kaks kätt, kaks kinga jms);
- 2) mõisted: üks, palju;
- 3) põhivärvuste punane, sinine, kollane, roheline tutvustamine, esemete sorteerimine värvuste järgi.

Suurused ja mõõtmine:

- 1) mõisted suur, väike, piltide ja esemete sorteerimine suuruse järgi;
- 2) orienteerumine ruumis: mõisted ees, taga, sees.

Geomeetrilised kujundid:

- 1) mõistete kandiline ja ümmargune tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused kuni 3aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3-aastane laps:

- 1) loendab 2-ni;
- 2) teab mõisteid üks ja palju;
- 3) tunneb põhivärvusi punane, sinine, kollane, roheline;
- 4) sorteerib esemeid värvuste järgi;
- 5) teab mõisteid suur ja väike;
- 6) sorteerib pilte ja esemeid suuruse järgi;
- 7) orienteerub ruumis: teab mõisteid ees, taga, sees;
- 8) teab mõisteid kandiline ja ümmargune.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 3 – 4aastastel lastel

Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine:

- 1) värvuste tutvustamise jätkamine: must, valge;
- 2) õpitud värvuste leidmine ümbruskonnast;
- 3) piltide ja esemete sorteerimine värvuse, kuju ja suuruse järgi;
- 4) hulk - sarnastest esemetest hulkade moodustamine;
- 5) mõistete üks ja palju kasutamine ümbritseva kirjeldamisel;
- 6) loendamine 3-ni;
- 7) puslede ja piltmosaiigi kokkupanemine.

Suurused ja mõõtmine:

- 1) mõisted: pikk-lühike;
- 2) orienteerumine ruumis: mõisted all-peal;

- 3) orienteerumine ajas: mõisted öö – päev.

Geomeetrilised kujundid:

- 1) mõisted: ring ja nelinurk.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 3 - 4aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3-4aastane laps:

- 1) tunneb värvusi must ja valge;
- 2) leiab ümbruskonnast õpitud värvusi;
- 3) sorteerib pilte ja esemeid värvuse, kuju ja suuruse järgi;
- 4) moodustab sarnastest esemetest hulki;
- 5) kasutab ümbritseva kirjeldamisel mõisteid üks ja palju;
- 6) loendab kolmeni;
- 7) paneb kokku puslesid ja piltmosaiike;
- 8) teab mõisteid pikk ja lühike;
- 9) orienteerub ruumis: mõisted all, peal;
- 10) orienteerub ajas: mõisted öö, päev;
- 11) teab mõisteid ring ja nelinurk.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 4 - 5aastastel lastel

Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine:

- 1) põhivärvuste kordamine, uued värvid: pruun, lilla, oranž;
- 2) värvitoonide eristamine: hele-tume;
- 3) mõiste: hulk, ühise tunnusega hulk, esemete kuuluvus või mittekuuluvus hulka, hulkade võrdlemine: rohkem – vähem;
- 4) loendamine 5-ni, arvude 4, 5, 6 tutvustamine.

Suurused ja mõõtmine:

- 1) järjestamine, kahe eseme järjestuse määramine: on pikem kui, on lühem kui, on suurem kui, on väiksem kui, kolme eseme järjestuse määramine: väike – suurem – veel suurem, suur – väiksem - veel väiksem;
- 2) mõisted: kõrge–madal, raske–kerge, lai-kitsas, esemete võrdlemine suuruse, pikkuse, laiuse, kõrguse järgi, esemete võrdlemine mõistete abil: pikem - lühem – ühepikkused, laiem – kitsam – ühelaiused, suurem – väiksem - ühesuurused, raskem – kergem - üheraskused;
- 3) orienteerumine ruumis, mõisted: üleval - all, keskel - äärel, kõrval, ees - taga, sees – väljas, esemete asukoha kirjeldamine teiste esemete suhtes;
- 4) mõistete parem-vasak tutvustamine;
- 5) orienteerumine ajas, mõisted: hommik, lõuna, õhtu, eile, täna, homme;
- 6) aastaegade nimetuste tutvustamine;
- 7) nädalapäevade tutvustamine.

Geomeetrilised kujundid:

- 1) kujundite tutvustamine: kolmnurk;
- 2) ringi-, nelinurga- ja kolmnurgakujuliste esemete leidmine ümbruskonnast;

- 3) geomeetrilistest kujunditest pildi koostamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 4 - 5aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 4 - 5aastane laps:

- 1) tunneb värvusi pruun, lilla ja oranž;
- 2) eristab heledat ja tumedat värvitooni;
- 3) teab mõistet hulka, moodustab ühise tunnusega hulka, määrab esemete kuuluvust või mittekuuluvust hulka, võrdleb hulki: rohkem, vähem;
- 4) loendab 5-ni;
- 5) järjestab kahte eset mõistete on pikem kui, on lühem kui, on suurem kui, on väiksem kui abil;
- 6) järjestab kolme eset mõistete väike – suurem – veel suurem, suur – väiksem - veel väiksem abil;
- 7) teab mõisteid kõrge-madal, raske-kerge, lai-kitsas, võrdleb esemeid mõistete pikem - lühem – ühepikkused, laiem – kitsam – ühelaiused, suurem – väiksem - ühesuurused, raskem – kergem – üheraskused abil;
- 8) orienteerub ruumis: mõisted üleval - all, keskel - äärel, kõrval, ees - taga, sees – väljas;
- 9) kirjeldab esemete asukohta teiste esemete suhtes;
- 10) teab mõisteid parem, vasak;
- 11) orienteerub ajas: mõisted hommik, lõuna, õhtu, eile, täna, homme;
- 12) teab aastaegade nimetusi;
- 13) teab nädalapäevade nimetusi;
- 14) tunneb geomeetrilist kujundit kolmnurk;
- 15) leiab ümbruskonnast ringi-, nelinurga- ja kolmnurgakujulisi esemeid;
- 16) koostab geomeetrilistest kujunditest pildi.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 5 - 6aastastel lastel

Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine:

- 1) värvuste tundmise kinnistamine ja värvitoonide nimetuste kasutamine ümbruskonna kirjeldamisel;
- 2) hulkades esemete loendamine, küsimusele Mitu on? vastamine, hulkade võrdsustamine ühe äravõtmise ja juurdepanemise teel, esemete hulkade võrdlemine mõistete rohkem, vähem, sama palju abil;
- 3) loendamine 6-ni, arvude 7, 8, 9, 10 tutvustamine;
- 4) arvukaardi tutvustamine, esemete loendamine erinevas järjekorras – arv ei muutu, arv kui loendamise tulemus;
- 5) järgarvude tutvustamine, küsimusele Mitmes? vastamine.

Suurused ja mõõtmine:

- 1) kahe ja kolme eseme järjestuse määramine, mõisted: paks - peenike, on paksem kui, on peenem kui, esemete iseloomulike tunnuste (värvus, suurus, pikkus, laius, kõrgus, paksus) kasutamine ümbruskonna kirjeldamisel;
- 2) kauguste mõõtmine sammudega, mõõtmistulemuse väljendamine arvude abil;
- 3) orienteerumine ruumis: mõisted parem - vasak, ruumis orienteerumine suunavate käskluste järgi;
- 4) orienteerumine ajas: mõisted kiire, aeglane, kohe, varsti, ajamõistete kasutamine

igapäevatoimingute kirjeldamisel, küsimustele Mida millal tegin?, Mida millal teen? vastamine;

- 5) aastaegadele iseloomulikud tunnused;
- 6) nädalapäevade nimetused ja järgnevus.

Geomeetrilised kujundid:

- 1) mõiste ruut;
- 2) geomeetriliste kujundite ring, nelinurk, kolmnurk võrdlemine, nende külgede arvu ja pikkuse võrdlemine;
- 3) geomeetriliste kujundite rühmitamine värvuse ja suuruse järgi, paberi lõikamine kujunditeks (ruudukujuline paber), eri suuruse ja värvusega kujunditest mustrite tegemine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 5 - 6aastasel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 5 - 6aastane laps:

- 1) kasutab värvuste nimetusi ümbruskonna kirjeldamisel;
- 2) loendab hulkades esemeid;
- 3) võrdsustab ja võrdleb hulki;
- 4) loendab 6-ni;
- 5) loendab esemeid erinevas järjekorras;
- 6) vastab küsimusele Mitmes?
- 7) määrab kahe ja kolme eseme järjestust mõistete paks - peenike, on paksem kui, on peenem kui abil;
- 8) kasutab esemete iseloomulikke tunnuseid ümbruskonna kirjeldamisel;
- 9) mõõdab kaugusi sammudega ja väljendab mõõtmistulemust arvude abil;
- 10) orienteerub ruumis suunavate käskluste järgi, kasutab mõisteid parem, vasak;
- 11) orienteerub ajas, kasutab mõisteid kiire, aeglane, kohe, varsti igapäevatoimingute kirjeldamisel, vastab küsimustele Mida millal tegin?, Mida millal teen?;
- 12) teab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid;
- 13) teab nädalapäevade nimetusi ja järgnevust;
- 14) teab mõistet ruut;
- 15) võrdleb geomeetrilisi kujundeid ring, nelinurk, kolmnurk ja nende külgede arvu ning pikkust;
- 16) rühmitab geomeetrilisi kujundeid värvuse ja suuruse järgi, lõikab paberit kujunditeks, teeb eri suuruse ja värvusega kujunditest mustreid.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 6 - 7aastasel lastel

Hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine:

- 1) paaride moodustamine;
- 2) hulkade moodustamine kasvavas ja kahanevas järjekorras, mõisted: viimane, eelviimane;
- 3) järgarvu mõiste, esemete asukoha määramine järjestatud reas järgarvude abil;
- 4) seosed ühe, kahe, kolme võrra suurem, ühe, kahe, kolme võrra väiksem, rohkem, vähem, võrdselt;
- 5) liitmine ja lahutamine 5 piires;
- 6) matemaatilised tehtmärgid: +, -, = ;
- 7) loendamine 12-ni, numbrite 1-12 reastamine ja kirjutamine;
- 8) matemaatiliste jutukeste (tekstülesanded) koostamine etteantud hulga järgi.

Suurused ja mõõtmine:

- 1) pikkusmõõtude sentimeeter, meeter, kilomeeter, massimõõtude gramm, kilogramm ja mahumõõdu liiter tutvustamine, nende kasutamine mängudes;
- 2) rahaühikud euro, sent, 5-, 10-euroste rahatähtede ning 10-, 20-sendiste ja 1-eurose müntide tutvustamine;
- 3) pikkuse, laiuse ja kõrguse mõõtmine kokkulepitud mõõduga (nt pulk, nöör, samm); orienteerumine ruumis: tasapinnal (mängunupu asukoht), ruudulisel ja joonelisel paberil (muustrite tegemine), liikumist suunavate käskluste järgi;
- 4) orienteerumine ajas: mõisted hiljem - varem, noorem – vanem;
- 5) Kella tundmine täis- ja pooltundides, kella kasutamine päevakava koostamisel, ajaühikud aasta, kuu, päev, tund, minut;
- 6) vanus, sünniaeg (kuupäev, kuu);
- 7) kuude järjekord ning nimetused, seoste leidmine asjade ja olukordade vahel, terviku tunnetamine.

Geomeetrilised kujundid:

- 1) ruumilised kujundid: kera, kuup, nende võrdlemine tasapinnaliste kujunditega, rühmitamine ja leidmine ümbruskonnast;
- 2) geomeetriliste kujundite rühmitamine mitme tunnuse järgi;
- 3) tasapinnaliste kujundite joonistamine ja värvimine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 6 – 7aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- 1) tunneb ja nimetab geomeetrilisi kujundeid: ring, ruut, nelinurk, kolmnurk ja kehi: kera, kuup;
- 2) moodustab paare;
- 3) tunneb arvu koostist;
- 4) määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse alusel;
- 5) moodustab samaväärseid hulki. Võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;
- 6) tunneb mõisteid: esimene ja viimane;
- 7) tunneb järgarve, teab arvude 1-12 järjestust;
- 8) loendab 12-ni;
- 9) liidab ja lahutab 5 piires, tunneb tehtmärke +, -, = ;
- 10) tunneb numbrimärke 1-12-ni, oskab neid reastada ning kirjutada;
- 11) suudab koostada matemaatilisi jutukesi etteantud hulga järgi;
- 12) teab enamkasutatavate mõõtühikute nimetusi: kilomeeter, meeter, sentimeeter, liiter, kilogramm, gramm ja teab, kus neid igapäevaelus kasutatakse;
- 13) teab rahaühikuid: euro, sent;
- 14) tunneb enamkasutatavaid mõõtühikuid sentimeeter, meeter, liiter, gramm, kilogramm ning teab, kuidas ja kus neid ühikuid kasutatakse;
- 15) oskab pikkust, laiust ja kõrgust mõõta kokkulepitud mõõduga (nt pulk, nöör, samm);
- 16) kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- 17) oskab mängida reeglitega lauamänge;

- 18) teab ajaühikuid: aasta, kuu, nädal, päev, tund, minut;
- 19) oskab öelda kella täistundides;
- 20) teab kuude ja nädalapäevade järjekorda ja nimetusi;
- 21) oskab leida asjadevahelisi seoseid, tunnetab tervikut;
- 22) oskab öelda oma sünnikuud ja päeva.

5.4. Valdkond Kunst

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- 2) kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- 3) vaatab, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- 4) tutvub kujutavas tegevuses kasutatavate vahenditega, õpib nende käsitlemist ja korrastamist ning materjali säästlikku kasutamist;
- 5) saab algteadmisi kompositsioonist ja värvusõpetusest;
- 6) tutvub eesti rahvakunstiga: erinevast materjalist rahvakunsti esemetega, rahvusliku ornamendiga ja värvuskooskõlaga.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahuolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- 2) suunatakse last vaatlema ning oma töödes kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- 3) kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, jutu lugemist jne;
- 4) arvestatakse, et lapse jaoks on oluline teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja kombineerida;
- 5) julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algvõimet;
- 6) viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana;
- 7) suunatakse last tehtud analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu kuni 3aastastel lastel

Kujutamine ja väljendamine:

- 1) tunneb ära põhivärvid (kollane, punane, sinine), leiab juhendamise abil konkreetset värvi eseme teiste antud esemete hulgast;
- 2) kujutab tuttavaid asju ja nähtusi, lähedasi inimesi ning nimetab, mida kujutas;
- 3) tunneb rõõmu erinevate vormide loomisest.

Kujundamine:

- 1) kritseldab juhendamisel maapinnale, liivale, lumele ka väljaspool kunstitegevust;
- 2) kaunistab mitmesuguseid etteantud ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid.

Voolimine:

- 1) mäng voolimismaterjalidega;
- 2) voolingute ja esemete vahel sarnasuste otsimine ja leidmine;
- 3) voolimisvõtete õppimine – tükeldamine, peopesade vahel ja alusel rullimine (piklikuks vormiks) ja veeretamine (ümarvormiks).

Joonistamine, maalimine:

- 1) piltide ja esemete üksikasjalik vaatlemine;
- 2) joonistamine ja maalimine paberilehe piires;
- 3) õige pintsl- ja pliiatsihoiu ning värvide kasutamise õppimine;
- 4) kriipsude, joonte, täppide ja ringide tegema õppimine;
- 5) kollase, punase, sinise, rohelise, valge, musta värvi kasutamine.

Kleppetöö, meisterdamine:

- 1) õpetaja poolt liimiga kaetud paberist kujundite alusele asetamine ja kinni surumine.

Kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteosest, kunstist:

- 1) suunavate küsimuste abil leiab piltidele, illustratsioonidelt tuttavaid esemeid ning nimetab neid;
- 2) vaatleb pilte, näidistöid, raamatu illustratsioone.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused kuni 3aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 2-3 aastane laps tunneb rõõmu tegutsemisest kunstivahenditega ja ei karda neid.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 3 - 4aastastel lastel

Kujutamine ja väljendamine:

- 1) kujutab tuttavaid objekte, nähtusi oma sümbolite abil;
- 2) kirjeldab ja kasutab esemetele ja nähtustele iseloomulikke värvusi.

Kujundamine:

- 1) kaunistab tasapinnalisi esemeid valmis kujunditega;
- 2) suunamisel lisab valmivale esemele iseloomulikke detaile;
- 3) koostab mängudes ja vabas tegevuses lihtsaid mustreid.

Voolimine:

- 1) voolimismaterjali sõrmede vahel ja alusel lapikuks vajutamine;
- 2) voolingusse aukude vajutamine voolimispulga ja sõrmede abil;
- 3) voolingute ilmestamine erinevast materjalist detailide lisamisega;
- 4) erinevate vormide (liiva-, piparkoogivormid jms) kasutamine.

Joonistamine, maalimine:

- 1) pintsli hoolduse õppimine (loputamine, lapi kasutamine, kuivama panek);
- 2) kandiliste ja ümmarguste kinnisvormide joonistamine ja maalimine;
- 3) kollase, punase, sinise, rohelise, valge, roosa ja musta värvi tundmine ja kasutamine;
- 4) värvide leidmine looduses.

Kleepetöö, meisterdamine:

- 1) tutvumine klepetöö vahenditega, nende kasutamine õppimine;
- 2) pildi ladumine kujunditest;
- 3) lühikeste sisselõigete tegemine ja riba tükeldamine kääridega;
- 4) paberi kortsutamine, käristamine, tükikeste rebimine.

Kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteosest, kunstist:

- 1) suunavate küsimuste abil analüüsib ja annab tööle hinnangu;
- 2) põhjendab, miks töö või pilt meeldib.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 4 - 5 aastastel lastel

Kujutamine ja väljendamine:

- 1) kujutab tuttavaid objekte oma isiklike, lihtsate, kuid ka teistele äratuntavate skeemidena;
- 2) leiab iseseisvalt ümbruskonnast, osutab ja nimetab värve.

Kujundamine:

- 1) koostab lihtsatest elementidest mustriribasid esemete kaunistamiseks;
- 2) valib kunstimotiivi ja kannab juhendamisel selle omavalitud kohale esemel.

Voolimine:

- 1) silindrilise vormi teisendamine kooniliseks;
- 2) õõnesvormide voolimine kerast, silindrist ja kettast;
- 3) väikeste detailide väljapigistamine põhivormist;
- 4) voolingu ilmestamine voolimispulga jms abil;
- 5) eseme voolime ühest tükist;
- 6) erinevast materjalist jäljendi võtmine.

Joonistamine, maalimine:

- 1) erineva kuju ja jämedusega pintslite kasutamine;
- 2) kujutluse loomine mustrist, lihtsamate mustrite koostamine;
- 3) halli, roosa ja helesinise värvi segamine;
- 4) pruuni, oranži ja halli värvi tundmine ja kasutamine;
- 5) looduslike objektide kujutamine loodusest leitud värvidega õpetaja juhendamisel.

Kleepetöö, meisterdamine:

- 1) väikeste tükikeste rebimine;
- 2) ruudust kolmnurkade lõikamine;
- 3) ristkülikust ruutude lõikamine;
- 4) loodusliku materjali ühendamine plastiliiniga;
- 5) käärade pidurdamine, nurkade ümardamine, lihtsama kujundi lõikamine mööda etteantud

- joont;
- 6) ristküliku ja ruudu pooleks/ neljaks voltimine.

Eritehnikad:

- 1) kiletrükk;
- 2) seebimullitrükk;
- 3) trükkimine (looduslik materjal);
- 4) vitraaž;
- 5) puhumistehnika ;
- 6) viltpliiats + vihm, lumi või vesi.

Kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteosest, kunstist:

- 1) kunstitöö vaatlemisel vastab suunavatele küsimustele;
- 2) jutustab, mida on kujutanud oma töödel, loetleb, milliseid materjale on kasutanud töö valmistamiseks.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 5 - 6 aastastel lastel

Kujutamine ja väljendamine:

- 1) valib sobiva taustatooni meeleolust, aastaegadest jm kujutatavast lähtuvalt;
- 2) annab edasi pildi meeleolu, iseloomu kasutades seni omandatud tehnilisi võtteid;
- 3) segab ja hele-tumestab värve.

Kujundamine:

- 1) kasutab looduslikku materjali koos tehnilikuga;
- 2) kujundab lihtsa mustri väikestest detailidest;
- 3) märkab mustri rütmi ja suudab jätkata mustri moodustamist;
- 4) kirjeldab ja kasutab lihtsamaid eesti rahvusmotive-triibud, lillornament.

Voolimine:

- 1) õõnesvormi servade tasandamine, silumine;
- 2) õõnesvormide voolimine spiraalselt;
- 3) voolingu detailide ühendamine, ühenduskoha silumine;
- 4) lihtsamate lindude ja loomade voolimine;

Joonistamine, maalimine:

- 1) loodusobjektide ja esemete kujutamine natuuri järgi;
- 2) esemete detailsem kujutamine värvis, vormis ja proportsioonis;
- 3) mustrite loomine: motiivide kordumine, vaheldumine, sümmeetria. Rahvuslik ornamentika;
- 4) mustri koostamine ruudu- ja ringikujulisele paberile, silma järgi keskkoha leidmine;
- 5) lilla värvi tundma õppimine, roheline, lilla ja oranži segamine;
- 6) iseseisvalt loodusest värvide leidmine ja kasutamine.

Kleepetöö, meisterdamine:

- 1) ribade ja suuremate ümarvormide rebimine;
- 2) kokkuvolditud paberist ovaalsete ja ümmarguse vormiga kujundite lõikamine nurkade ümardamise teel;
- 3) looduslikust materjalist ornamentide ja figuuride kleepimine;
- 4) lihtsamate esemete voltimine;

- 5) loodusliku materjali ühendamine tikkude ja puuokstega;
- 6) naaskli käsitlemine;
- 7) põimimine;
- 8) papi õmblemine;
- 9) sõlmimine;
- 10) jääkmaterjalist meisterdamine.

Kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteosest, kunstist:

- 1) annab oma tööle hinnangu ja põhjendab oma arvamust;
- 2) vaatleb huviga raamatuillustratsioone, kunstitöid, esitab nende kohta küsimusi ja avaldab oma arvamust;
- 3) eelistab konkreetseid raamatuid kujundusest lähtuvalt.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 3 – 6aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3-6aastane laps:

- 1) tunneb ja oskab kasutada erinevaid voolimismaterjale – plastiliin, savi, soolataigen;
- 2) voolib kera ja sellest õõnesvormi;
- 3) voolib silindrit, teisendab koonuseks;
- 4) käsitleb erinevaid voolimispulki, voolib ainult alusel või käte vahel;
- 5) oskab hoida värve puhtana (peseb pintslit, kasutab lappi);
- 6) tunneb põhivärve ja oskab segada halli, roosat ja helesinist;
- 7) oskab kääridega lõigata (ka kontuuri järgi);
- 8) tunneb liimimisvõtteid (kasutab vajadusel liimilappi, liimib alusel);
- 9) oskab leida loodusest värve; kujutab objekte natuuri järgi ja annab oma tööle hinnangu.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 6 - 7aastastel lastel

Kujutamine ja väljendamine:

- 1) kujutab objekte erinevates vaadetes;
- 2) rõhutab kõige tähtsamad oma töös värvi, suuruse või asukoha abil;
- 3) märkab ja nimetab, milliseid erinevaid värvitoone võib tavaliselt näha ümbritsevate objektide juures;
- 4) võrdleb (silma järgi) kujutatud objektide pikkust-laiust, mõningal määral nende vahelist kaugust.

Kujundamine:

- 1) kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset;
- 2) selgitab omavalmistatud esemete otstarvet ja nimetab oma valikud põhjendades koha, kuhu see sobib;
- 3) aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi.

Voolimine:

- 1) voolimine natuuri järgi;
- 2) inimese voolimine ühest tükist, kujutamine tegevuses;
- 3) voolingu pinna kujundamine voolimispulga abil;
- 4) voolingu kaunistamine reljeefse mustri (nt rahvuslik ornamentika, naturaalkäsitlus) –

viljapead, oksad, marjad jm);

5) ehete valmistamine erinevatest materjalidest (nt erinevad savid, plastiliinid, vahad).

Joonistamine, maalimine:

- 1) esemete kujutamine mälu, fantaasia ja kirjelduste järgi;
- 2) mitmesuguste liiklusvahendite ja ehitiste kujutamine;
- 3) looduspiltide kujutamine vastavalt aastaajale;
- 4) rahvusliku, geomeetrilise ja loodusliku ornamendi alusel mustri koostamine;
- 5) värvide toonimine – heledad ja tumedad toonid, värvide segamine;
- 6) mängud värvidega (nt värvide segamine kirjaklambritega, erinevad värviveed, värvid käivad üksteisel “külal” jms);
- 7) loodusest leitud värvidega joonistamine.

Kleebetöö, meisterdamine:

- 1) sik-sak ja lainelised lõiked;
- 2) väljalõiked kokkumurtud paberist (sümmeetrilised lõiked);
- 3) ruumilised pildid (poolitatud ringid, ovaalid, kolmnurgad)
- 4) paberi koolutamine, kurrutamine, rullimine, soonimine;
- 5) meisterdamine jääkmaterjalist;
- 6) heegeldamine, õmblemine, nõöbi õmblemine, tikkimine;
- 7) punumine;
- 8) lihtsamate esemete voltimine ettenäitamise järgi.

Kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteosest, kunstist:

- 1) teoseid vaadeldes ja kirjeldades märkab detaile, värve, meeleolu,
- 2) annab oma tööle, näidistööle jt kunstiga seotud objektidele hinnanguid skaalal meeldib-ei meeldi, põhjendades suunamisel oma arvamust;
- 3) fantaseerib ja jutustab teose juurde ka loo-mis juhtus enne, mis juhtub pärast.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 6 -7aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6 – 7aastane laps:

- 1) oskab märgata ilu enda ümber ja seda kunstis edasi anda;
- 2) oskab ja tahab käsitseda töömaterjale, vahendeid, tehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;
- 3) oskab kujutada loodust ja lihtsaid figuure ka natuuri järgi;
- 4) tunneb lihtsamaid voltimisvõtteid;

- 2) loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägin nende otstarbest;
- 3) kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
 - 1) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
 - 2) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

5.5. Valdkond Muusika

Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) suudab ennast muusikaliselt väljendada, tundes sellest rõõmu;
- 2) suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- 3) musitseerida ja esineda nii grupis, kui üksi suudab ennast loovalt laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu väljendada;
- 4) suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Õppe-ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) on esikohal emotsionaalne ja aktiivne muusika-alane tegevus;
- 2) kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, samuti kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- 3) arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ja tunnustusele;
- 4) kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teiste õppe-ja kasvatustegevuse valdkondades;
- 5) seostatakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud;
- 6) muusikapalade (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul arvestatakse laste huvidega ning ea-ja jõukohasusega.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu kuni 3aastastel lastel

Muusika kuulamine:

- 1) muusikaliste elamuste rikastamine;
- 2) huvi ja armastuse süvendamine muusika vastu;
- 3) kuulmistaju ja keskendumisoskuse arendamine.

Laulmine:

- 1) täiskasvanu hääle ja intonatsiooni matkimine;
- 2) laulmine koos täiskasvanuga loomuliku häälega.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- 1) muusikale reageerimine liikumisega;
- 2) muusika saatel lihtsate tantsuliigutuste sooritamine;
- 3) matkiv liikumine.

Pillimäng:

- 1) kehapillide ja lihtsate rütmipillide tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused kuni 3aastastel lastel

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3aastane laps:

- 1) tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast;
- 2) kuulab, jälgib õpetaja laulu;
- 3) matkib täiskasvanu intonatsiooni, loodus- ja olmeääli;
- 4) mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulatud muusikale kehapillidel, kõlapulkadel, kõrinatel;
- 5) sooritab koos õpetajaga lihtsaid tantsuliigutusi (plaksutamine, lehvitamine, sõrmevibutus, rõhksamm, keerutamine).

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 3 - 4aastastel lastel

Muusika kuulamine:

- 1) erinevate karakteritega laulude ja muusikapalade kuulamine;
- 2) loodushälte kuulamine.

Laulmine:

- 1) kooslaulmisoskuse arendamine ja õpetamine;
- 2) tähelepanu hääle laulvusele, kergusele, selgele diktsioonile ja ilmekusele.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- 1) tantsuliigutuste sooritamine kogu rühmaga samaaegselt;
- 2) madalate ja kõrgete helide eristamine;
- 3) liikumisel erinevate vahendite kasutamine;
- 4) lihtsamate rahvamängude mängimine.

Pillimäng:

- 1) keha-ja rütmipillidel kaasamäng õpitud lauludele, lühiriimidele, liisusalמידele.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 3 - 4aastastel lastel

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 3-4aastane laps:

- 1) reageerib emotsionaalselt vastavalt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigub kehaga);
- 2) püüab õpetajaga kaasa laulda;
- 3) osaleb laulude esitamisel ;
- 4) huvitub laululisest tegevusest;
- 5) tunneb ära ja imiteerib loodushääli (nt tuul, vihm);
- 6) mängib kaasa rütmi või meetri muusika kuulamisel, liikumisel ja laulmisel kehapillil või lihtsamatel rütmipillidel;
- 7) sooritab lihtsaid tantsuliigutusi - plaksutamine, patsutamine, lehvitamine, keerutamine, rõhksamm vm;
- 8) liigub koos õpetajaga vastavalt muusika iseloomule.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 4 - 5aastastel lastel

Muusika kuulamine:

- 1) helide märkamine ja kuulamine enda ümber;
- 2) muusikaliste põhimõistete tutvustamine: aeglane-kiire, rõõmus-kurb, vaikne-vali, kõrge-madal;
- 3) laulude äratundmine ilma sõnadeta laulduna või ainult pillil mängituna.

Laulmine:

- 1) järelelaulmise, muusikaliste fraaside lõpuni laulmise ja kooslaulmise kujundamine;
- 2) laulmine võimalikult ühtlases tempos;
- 3) rahva-ja regilaulude laulmine.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- 1) ruumis vaba liikumise ja orienteerumise saavutamine;
- 2) muusika erineva iseloomu edasiandmine erinevate liigutustega, oskuse reageerida erinevale muusikale võimalikult kiiresti;
- 3) liikumine ja tantsuliigutuste sooritamine paarilisega;
- 4) omaloomingulise liikumise julgustamine;
- 5) erisuguste tempode ja rütmide tunnetamine ja väljendamine.

Pillimäng:

- 1) rütmilised kajamängud.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 4 - 5aastastel lastel

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5aastane laps:

- 1) kuulab laulu või muusikapala vaikselt;
- 2) tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule;
- 3) tunneb ära mõningaid olmeääli;
- 4) laulab rühmaga ühtses tempos;
- 5) laulab peast lihtsamaid õpitud rahva-ja lastelaule;
- 6) mängib rütmipille (n. kuljused, trumm, tamburiin, kõlapulgad) muusika kuulamise,

liikumise ja laulmise saateks;

- 7) väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (loov liikumine);
- 8) tantsib, kasutades eakohaseid tantsuliigutusi (n. liikumine hanereas ja ringis, sulghüpped, kand-ja varvassamm).

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 5 - 6aastastel lastel

Muusika kuulamine:

- 1) 2-osalise loo osade eristamine tempo või meloodia muutuste järgi, erinevad karakterid;
- 2) erinevas esituses laulu või muusikapala kuulamine;
- 3) rahvapillid – vilepill, torupill, kannel;
- 4) dünaamika – vaikne kuni vali ja vastupidi.

Laulmine:

- 1) erinevate häälte imiteerimine ja matkimine;
- 2) regilaulu laulmine – eeslaulja ja koor;
- 3) mõisted orkester, dirigent, helilooja;
- 4) emotsionaalse väljendusoskuse arendamine eriilmeliste lauludega;
- 5) laulmisel õrnuse ja kerguse saavutamine;
- 6) laulmisel ühtlase tempo saavutamine.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- 1) liikudes tempo kiirenemise ja aeglustumise jälgimine;
- 2) paarilise leidmine kindlal muusikaosal;
- 3) stopp-mängud ja kujumängud;
- 4) õpitud tantsuliigutustes vilumuse, rütmilise täpsuse, väljenduslikkuse ja hea kehahoiaku taotlemine;
- 5) rahvamängude mängimine.

Pillimäng:

- 1) rütmipillide õige hoid ja mänguvõtted: triangel, kõlapulgad, tamburiin jt;
- 2) rütmilised kajamängud, rütmitelefoni;
- 3) paus;
- 4) laps kui dirigent ja rühm kui orkester;
- 5) rütmilise täpsuse taotlemine kaasamängudes.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 5 - 6aastastel lastel

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 5-6aastane laps:

- 1) kuulab muusikat vaikselt ja tähelepanelikult;
- 2) teab muusikalisi põhimõisteid aeglane-kiire, rõõmus-kurb jne ja oskab nende kaudu iseloomustada kuulatud muusikat;
- 3) teab eesti rahvapäille;
- 4) tunneb ära 2-osalise loo tempo või meloodia muutuse järgi;

- 5) laulab ilmekalt vastavalt laulu sisule;
- 6) esitab laule rühmaga ühtlases tempos;
- 7) mängib ja tunneb kuulamisel tämbri järgi õpitud rütmipille;
- 8) orkestris osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos;
- 9) mängib rütmipillidel saateid lauludele, liisusalmidele ja instrumentaalpaladele;
- 10) sooritab tantsuliigutusi iseseisvalt, paarilisega, rühmaga;
- 11) oskab leida paarilist ja orienteeruda ruumis;
- 12) muudab liikumist vastavalt muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumisele (tempo, dünaamika, register);
- 13) oskab mõningaid eesti rahvamänge.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 6 - 7aastastel lastel

Muusika kuulamine:

- 1) kuulatud muusikapala analüüsimine – osade arv, eel-ja järelmäng;
- 2) muusika iseloomustamine mõiste abil – mõtlik, laulev, elav, hoogne;
- 3) Eesti Vabariigi hümniga kuulamine ja laulmine, laulu „Eesti lipp“ kuulamine;
- 4) loomingulise initsiatiivi edasiarendamine: kuulatud palale nimetuse andmine, liigutused vastavalt muusika iseloomule.

Laulmine:

- 1) laulmine võimalikult intervallipuhtalt, ilmekalt ja kindla rütmiga;
- 2) teadlikult oma hääle kuulamine ja juhtimine.

Muusikalis-rütmiline liikumine:

- 1) tantsuliigutuste sooritamine üheaegselt kogu rühmaga;
- 2) vahendite kasutamine liikumisel;
- 3) tempo muutustele rütmiliselt täpne reageerimine.

Pillimäng:

- 1) rütmisaate improviseerimine;
- 2) erineva dünaamikaga mängutehnika saavutamine rütmikajas.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 6 - 7aastastel lastel

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- 1) oskab iseloomustada kuulatud muusikapala kasutades eakohast sõnavara;
- 2) tunneb ära Eesti Vabariigi hümniga ja laulu „Eesti lipp“;
- 3) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- 4) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas kui ka üksikult;
- 5) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- 6) mängib rütmipillidel õpitud lauludele ja muusikapaladele lihtsaid kaasamänge;
- 7) väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu;
- 8) oskab liikuda paaris, kolonnis, viirus või ringis;
- 9) sooritab tantsuliigutusi sünkroonselt, väljendusrikkalt ja õige kehahoiuga;
- 10) teab mõisteid rahvamäng, rahvatants.

5.6. Valdkond Liikumine

Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- 1) tahab liikuda ja tunneb rõõmu liikumisest;
- 2) tegutseb võimalikult palju õues;
- 3) suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- 4) tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- 5) mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- 6) järgib esmaseid hügieeni-ja ohutusnõudeid.

Õppe –ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist, kujundamist ja arendamist tegevuste regulaarsel kordamisel;
- 2) suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema; mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- 3) mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordinaatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika arendamist;
- 4) viiakse liikumistegevusi läbi võimalikult palju õues;
- 5) kasutatakse liikumist lõimiva tegevusena ka teiste õppe-ja kasvatustegevuse valdkondades.

Õppe-ja kasvatustegevuse sisu kuni 3aastastel lastel

Ohutus

- 1) ohutu liikumine õpetaja juhendamisel.

Põhiliikumised:

- 1) õpetaja juurde kogunemine vabalt ja märguande peale;
- 2) kõnd ja jooks läbisegi;
- 3) kõnd ja jooks õpetaja järel;
- 4) hüplemine paigal, rõngasse, üle nõõri;
- 5) roomamine vabalt ja toengpõlvituses;
- 6) roomamine takistuste alt ja üle;
- 7) veeretamine kahe käega ette ja teineteisele;
- 8) viskamine endast eemale;
- 9) ette näidatud harjutuste matkimine;
- 10) üldarendavad harjutused erinevate vahenditega (pallid, rätikud, hernekotid, nõõrid, langevari jne).

Liikumismängud:

- 1) õpetajaga kõnni- ja jooksumängude mängimine.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused kuni 3aastastel lastel

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel kuni 3aastane laps:

- 1) tunneb rõõmu liikumisest;
- 2) sooritab ettenäitamisel aktiivselt harjutusi, asendeid, liikumisi;
- 3) säilitab sihi kõnnil ja jooksul;
- 4) roomab takistuste alt, ronib üle takistuste;
- 5) poeb läbi tunneli;
- 6) veeretab ja viskab palli endast eemale ja jookseb sellele järele;
- 7) mängib liikumismänge koos õpetajaga.

Õppe-ja kasvatustegevuse sisu 3-4aastastel lastel

Ohutus, hügieen:

- 1) võimlemisriiete iseseisev valimine ja riietumine.

Põhiliikumised:

- 1) ringi moodustamine õpetaja abil;
- 2) kolonni moodustamine õpetaja abil;
- 3) kõndimine ja jooksmine ringjoonel, piiratud pinnal, erinevas tempos, peatumistega, ussina;
- 4) paigalt kaugus-ja kõrgushüpe;
- 5) hüppamine batuudil;
- 6) viskamine üle nööri, ühe käega kaugele ja teineteisele; püüdmine;
- 7) roomamine võimlemispingil;
- 8) ronimine varbseinal;
- 9) tasakaaluharjutused võimlemispingil;
- 10) tasakaaluharjutused hernekottidega;
- 11) üldarendavate harjutuste sooritamine erinevate vahenditega (võimlemiskepid- ja rõngad);
- 12) harjutused matil-veeremine.

Liikumismängud:

- 1) matkiva sisuga 1-2 reeglina liikumismängud.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 3 - 4aastastel lastel

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 3-4aastane laps:

- 1) kõnnib ja jookseb ringis;
- 2) liikumisel saab aru ja reageerib tempo muutusele;
- 3) julgeb batuudil iseseisvalt hüpata;
- 4) ronib iseseisvalt varbseinal;
- 5) säilitab tasakaalu nii võimlemispingil, kui ka vähendatud pinnal;
- 6) sooritab harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi õpetaja ja kaaslastega;
- 7) mängib matkiva sisuga 1-2 reeglina kõnni-ja jooksumänge.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 4-5aastastel lastel

Ohutus:

- 1) sõnalise seletuse järgi harjutuste sooritamine.

Põhiliikumised:

- 1) rivistumine iseseisvalt viirgu;
- 2) kolonni moodustamine õpetaja abiga;
- 3) kõnd ja jook kolonnis: peatustega, ületades takistusi, orientiiride järgi, joonte vahel;
- 4) hüpped üles maandumisega kükki;
- 5) sügavushüpped, sulghüplemine;
- 6) palli/hernekoti viskamine üle nõõri parema ja vasaku käega;
- 7) palli viskamine vastu vert. märklauda ja maast pörkega püüdmine;
- 8) palli viskamine üles, püüdmine peale maha pörkumist;
- 9) palli veeretamine läbi värava paarilisele ja esemete pihta;
- 10) ronimine varbseinal juurdevõtusammuga kõrvale;
- 11) tasakaal-kõnd joonel/nõõril;
- 12) harjutused matil-selili kägardumine käte haardega ümber põlvede.

Liikumismängud:

- 1) 2-4 reegluga liikumismängud;
- 2) rühma või grupi tegevustes ühise eesmärgi nimel pingutamine;
- 3) maastikumängud.

Spordialad

- 1) kelgu vedamine ja tõukamine, kaaslase vedamine, kelgutamine mäel.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 4 - 5aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 4-5aastane laps:

- 1) hoiab oma kohta erinevates rivistustes: ringis, viirus, kolonnis;
- 2) kõnnib ja jookseb etteantud tempo järgi;
- 3) kasutab palliga tegutsedes mõlemat kätt;
- 4) sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes;
- 5) sooritab koordineeritud, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi;
- 6) matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- 7) mängib 2-4 reegluga liikumismänge.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 5-6aastastel lastel

Ohutus:

- 1) erinevate spordivahendite ohutu kasutamine.

Põhiliikumised

- 1) joondumine joone järgi õpetaja abiga;
- 2) harvenemine ringjoonel kõrvale tõstetud käte ulatuses õpetaja abiga;
- 3) kõnd edasi-tagasi; kükk-kõnd; põlvetõstekõnd; kõnd põia sise- ja välisserval;
- 4) põlve- ja sääretõstejooks;
- 5) hoojooksult hüpe üles, kõrgushüpe;
- 6) palli viskamine paarilisele parema ja vasaku käega;
- 7) palli pörgatamine parema ja vasaku käega;
- 8) roomamine kõhuli ja selili võimlemispingil, kaldlual;
- 9) ronimine varbseinal vahelduva sammuga;
- 10) tasakaal: kõnd võimlemispingil/nööril/joonel mõõtsammudega;
- 11) harjutused matil: veeremine turjale ja tagasi.

Liikumismängud:

- 1) teatevõistlused;
- 2) enda ja vastasmeeskonna edu tunnustamine.

Spordialad:

- 1) kelgutamine: mäest laskumine kahekesi kelgul;
- 2) suusatamine: tasakaal suuskadel, liikumine libisammul.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 5 – 6aastastel lastel

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 5-6aastane laps:

- 1) sooritab eakohaselt ja tehniliselt õigesti vahenditega harjutusi;
- 2) valitseb oma liigutusi koordinaatsiooni ja tasakaalu nõudvate harjutuste täitmisel;
- 3) kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes;
- 4) ronib varbseinal vahelduva- ja juurdevõtusammuga, lisaülesandega;
- 5) kohandab oma liigutused etteantud rütmiga;
- 6) suusatab vahelduva libiseva sammuga;
- 7) säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumise;
- 8) orienteerub lasteaia õuealal.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu 6-7aastastel lastel

Ohutus, enesekontroll ja hügieen:

- 1) pesemine pärast aktiivset kehalist tegevust;
- 2) jalgrattasõidu ohutus;
- 3) käitumine õnnetuse korral;
- 4) iseseisev tegutsemine lasteaia õuealal.

Põhiliikumised:

- 1) rivistumine viirgu pikkuse järgi;
- 2) joondumine joone ja varvaste järgi;
- 3) harvenemine viirus ja kolonnis;
- 4) teatejooksud; pendelteatejooksud; kiirjooks 30m;
- 5) jooks hoonööri alt
- 6) hüppenööri hüppamine;
- 7) hoojooksuga kaugushüpe;
- 8) pallisöötmine rinnalt; pörkesööt, korvi visked;
- 9) ronimine redelil üles, laskumine teiselt poolt
- 10) harjutused matil-turiseis ja trel ette õpetaja abiga

Liikumismängud:

- 1) kombineeritud teatevõistlus;
- 2) iseseisev liikumismängude mängimine;
- 3) ausa mängu põhimõtted;
- 4) mängureeglitest kinnipidamine.

Spordialad:

- 1) kelgutamine: laskumine mäest lisäülesannetega;
- 2) suusatamine: paaristõukeline sammuta sõiduvõis; astepöörded, käärtõus.

Õppe- ja kasvatustegevuse eeldatavad tulemused 6-7aastastel lastel

Õppe-ja kasvatustegevuse tulemusel 6-7aastane laps:

- 1) keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- 2) peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- 3) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- 4) sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- 5) kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
- 6) sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- 7) liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- 8) kasutab liikumisel erinevaid vahendeid;
- 9) oskab sõita kahe rattalise jalgrattaga;
- 10) nimetab erinevaid spordialasid ja teab mõnda Eesti tuntuimat sportlast.

6. ERIVAJADUSEGA LAPS

Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või

kohandusi lapse kasvukeskkonnas või rühma tegevuskava.

Erivajadusega toetamine lasteaias on meeskonnatöö, kus osalevad õpetajad, logopeed, tervishoiutöötaja, sotsiaaltöötaja ning kuhu kaastakse vajadusel erialaspetsialiste. Koostöö toimimise eest vastutab Kihnu Kooli direktor.

6.1. Erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõtted ja korraldus

Erivajadusega lapse arengu toetamise põhimõteteks on:

- 1) erivajaduse välja selgitamine, probleemi märkamine ja teavitamine, võimalusel sekkumine;
- 2) koostöö lapsevanema, tervishoiutöötaja, perearsti ja õpetajate vahel;
- 3) vajadusel koostöö sotsiaaltöötajaga;
- 4) lapsevanema nõustamine, vajadusel ka nõustamiskomisjoni suunamise osas;
- 5) vajadusel individuaalse arenduskava koostamine ja korrigeerimine;
- 6) individuaalse arenduskava rakendumise analüüsimine vähemalt üks kord aastas;
- 7) vajadusel lapsevanemale ettepanekute tegemine erialaspetsialistide (psühholoog, psühhiaater jt) vastuvõtule minemiseks;
- 8) õpetajate nõustamine logopeedi ja tervishoiutöötaja poolt;
- 9) võimalusel rühma töökorralduse muutmise ja vajalike õppevahendite soetamine;

Erivajadusega lapse arengu toetamise kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) selgitatakse välja lapse erivajadus kasutades vestlust ning vaatlust tegevustes ja mängus;
- 2) analüüsitakse ja kirjeldatakse lapse arengut meeskonnatööna (õpetajad, logopeed, tervishoiutöötaja, vajadusel sotsiaaltöötaja);
- 3) meeskonnatöö tulemusena otsustakse individuaalse arenduskava koostamine;
- 4) nõustatakse vanemat ja vajadusel sõlmitakse kokkuleppeid edasiseks arendustööks;
- 5) tehakse kokkuvõtte arendustegevusest vähemalt üks korda aastas ja otsustaks edasised tegevused.

Logopeedi tegevus erivajadusega lapse arengu toetamisel on:

- 1) suulise kõne uurimine;
- 2) lisateabe kogumine õpetajatelt, tervishoiutöötajalt, vanemalt, vajadusel sotsiaaltöötajalt;
- 3) õpetajate ja lapsevanema nõustamine ja kokkulepete sõlmimine koostööks;
- 4) erivajadusega lapsele kõnekaardi avamine ja vajadusel kõneuurimise protokollide tegemine;
- 5) logopeediliste tundide läbiviimine;
- 6) osalemine meeskonnatöös, sh individuaalse arenduskava koostamisel.

7. LAPSE ARENGU ANALÜÜSIMISE JA HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse arengueripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist.

Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused.

Lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõteteks on:

- 1) lapse individuaalse arengu jälgimine ja informatsiooni kogumine;
- 2) lapse jälgimine nii igapäevatoimingutes, vabamängus ja pedagoogi kavandatud ning suunatud tegevustes;
- 3) lapse arengu kirjeldamine arvestades eeldatavaid üldoskusi ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavaid tulemusi;
- 4) lapse individuaalsuse ja eripäraga arvestamine;
- 5) koostöö muusika- ja liikumisõpetajaga, tervishoiutöötaja, vajadusel sotsiaaltöötajaga;
- 6) koostöö lapsevanemaga;
- 7) lapsevanemaga arenguvestluse läbiviimine vähemalt üks kord aastas vastavalt kehtestatud korrale;
- 8) arengumapi (lapse joonistused, intervjuud, vaatlused jms) koostamine;

Lapse arengu analüüsimise ja hindamise kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) lapsevanemale tutvustatakse rühma vanemate nõupidamistel lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtteid ja korraldust;
- 2) lapse arengu hindamisel kasutatakse põhiliselt individuaalse vaatluse meetodi, aga ka teisi meetodeid õpetaja valikul, tulemused dokumenteeritakse järjepidevalt;
- 3) lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustatakse saavutatut ning tunnustades lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi;
- 4) rühma laste arengu analüüsimise ja hindamise korraldus ja ajakava kirjeldatakse rühma aasta tegevuskavas;
- 5) vajadusel koostatakse lapsele individuaalne arenduskava, mille koostamisel ja täitmisel osalevad kõik lapsega tegelevad pedagoogid ning mida korrigeeritakse vähemalt üks kord aastas;
- 6) lapse kohta täidetakse lapse individuaalsuse kaart (lapsed kuni 6 aastani) (lisa 1) või lapse koolivalmiduse kaart (6 – 7aastased lapsed) (lisa 2) vähemalt üks kord aastas;
- 7) viiakse läbi logopeedi poolt lapse koolivalmiduse hindamine ja analüüs, mille tulemused arutatakse läbi rühmaõpetajatega ning neid tutvustatakse lapsevanemale;
- 8) arenguvestlus lapsevanemaga viiakse läbi perioodil aprill kuni mai;
- 9) vajadusel viiakse läbi täiendavad arenguvestlused õpetaja, lapsevanema või logopeedi ettepanekul perioodil september kuni oktoober;
- 10) lapse arengumapp on alati kättesaadav lapsele ja lapsevanemale, lasteaiast lahkudes saab

laps arengumapi endaga kaasa;

11) lapse arengu analüüsi ja hindamist kajastavaid dokumente hoitakse vastavalt kokkulepitud korrale eraldi kaustas ja need ei kuulu avaldamisele ilma lapsevanema nõusolekuta.

8. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA

Pedagoogid teevad lapsevanematega lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

8.1. Lapsevanematega koostöö põhimõtted ja korraldus

Lapsevanematega koostöö põhimõteteks on:

- 1) usaldusliku koostöösuhte loomine ja vastastikune lugupidamine;
- 2) regulaarne lapsevanemate teavitamine lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest;
- 3) võimaluste loomine lapsevanematele, et saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes õpetajatelt, tervishoiutöötajalt, direktorilt;
- 4) õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises osalemise võimaldamine;
- 5) tagasiside andmine rühmale;
- 6) konfidentsiaalse info mittelevitamine kolmandatele isikutele;

Lapsevanematega koostöö kavandamisel ja korraldamisel:

- 1) esmakordselt rühma tulekul tutvustatakse lapsevanematele õppe- ja kasvatustegevust korraldavaid dokumente;
- 2) antaks regulaarselt lapsevanematele infot lapse arengust ja igapäevasest õppe- ja kasvatustegevusest;
- 3) lapsevanemaid kaasatakse õppe- ja kasvatusprotsessi;
- 4) viiakse läbi arenguvestlus üks kord õppeaastas;
- 5) nõustatakse õppe- ja kasvatusküsimustes;
- 6) antakse võimalus teha ettepanekuid rühma kasvukeskkonna parendamiseks ja õppe- ja kasvatusprotsessi muutmiseks.

Lapsevanematega koostöövormideks on:

- 1) individuaalsed vestlused;
- 2) info edastamine (infostendid, e-post, telefon, kirjalikud teated);
- 3) küsitlused ja ankeedid;
- 4) üldkoosolek vähemalt üks kord õppeaastas;
- 5) loengud, vestlusringid;
- 6) rühma lastevanemate nõupidamised vähemalt üks kord õppeaastas;
- 7) hoolekogu töö;
- 8) arenguvestlused;
- 9) lapse arengumapi koostamine;
- 10) ühisüritused (laste peod, piknik, väljasõit, teatrikülastused, jms);

11) temaatilised näitused.

9. ÕPPEKAVA UUENDAMINE, TÄIENDAMINE JA KINNITAMINE

9.1. Õppekava uuendamine ja täiendamine

Ettepanekuid õppekava uuendamiseks ja täiendamiseks võivad teha pedagoogid, lapsevanemad ja vallavalitsus.

Täiendus- ja parandusettepanekud vaadatakse läbi vähemalt üks kord aastas pedagoogilises nõukogus ja hoolekogus.

Pedagoogilise nõukogu ettepanekul kinnitab õppekava täiendused ja parandused kooli direktor.

9.2. Õppekava kinnitamine

Rühma õppekava kinnitab kooli direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.